

SINTEZA
obiecțiilor și propunerilor (recomandărilor)
la proiectul Planului de acțiuni anexă al proiectului de Program Național de Integritate și Anticorupție (2024-2028),
parvenite de la entitățile publice (în baza solicitării nr.06/3/14711 din 21.09.2023)

Participantul la avizare (expertizare)/consultare publică	Nr.	Conținutul obiecției/ propunerii (recomandării)	Argumentarea autorului proiectului
Parlamentul (Comisia securitate națională, apărare și ordine publică) (demersul nr. 335 din 04.10.2023)	1.	Luând în considerare lipsa prezentării notei informative la acest proiect și o analiză amplă asupra argumentării acțiunilor propuse în acest proiect de Plan este dificil de expus despre actualitatea acestora. De asemenea, ar fi oportun existența unei analize asupra impactului implementării Strategiei naționale de integritate și anticorupție, pentru anii 2017-2023.	S-a luat act de propunere. Menționăm că, Strategia Națională de Integritate și Anticorupție (2017-2023) a fost supusă unei evaluări alternative în anul 2022, fiind realizată de către Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției. Concluziile stabilite au fost incluse într-un raport de evaluare, publicat pe pagina cna.md. Totodată, la elaborarea Planului de acțiuni pentru implementarea PNIA (2024-2028), s-a ținut cont de acțiunile restante sau parțial realizate din SNIA, fiind transpuse/adaptate în noul document, pentru a asigura continuitatea implementării politicilor anticorupție.
	2.	Se constată că unele acțiuni sunt preluate din Planul de acțiuni ale Strategiei naționale de integritate și anticorupție pentru anii 2017-2023. Considerăm că odată ce anumite acțiuni nu au fost realizate timp de 5 ani, ar fi oportun ca în noul Plan de acțiuni de reformulat acțiunile pentru a fi actuale și realizabile.	Nu se acceptă Datele statistice denotă că sistemul național de integritate nu este pe departe unul perfect, iar măsurile în acest domeniu (sporirea integrității publice) trebuie să fie promovate în mod continuu și concomitent cu alte măsuri de combatere a corupției, dar este esențială și stimularea/motivația financiară a angajatului public.

		<p>Astfel, prezentul Program menține abordarea aplicată de Strategia anterioară, de a consolida sistemul național de prevenire a corupției, prin formarea unei culturi a integrității în sistemul public. Considerăm că acțiunile date se integrează armonios în construcția structurală a Planului de acțiuni al PNIA pentru perioada 2024-2028, precum și vin să completeze obiectivele specifice identificate pentru a face mai eficient și mai complet atingerea scopului propus în documentul strategic.</p>
3.	<p>Revizuirea necesităților acțiunii 1.1.6. Asigurarea respectării regimului de incompatibilități, de restricții în ierarhie și de limitare a publicității; acțiunii 1.1.7 Asigurarea respectării regimului declarării averilor și intereselor personale; acțiunii 1.1.8 Verificarea declarațiilor averilor și intereselor personale prin intermediul bazelor de date electronice externe fără necesitatea de a printa/solicita informațiile pe suport de hârtie; acțiunii 1.1.13 Asigurarea respectării regimului conflictelor de interese și neadmiterea favoritismului; acțiunii 1.1.4 Includerea monitorizării stilului de viață în cadrul entităților publice, în special pentru funcțiile de conducere și cu înalt risc de corupție; acțiunii 1.1.15 Asigurarea neadmiterii, denunțării și tratării influențelor necorespunzătoare; acțiunii 1.1.16 Asigurarea neadmiterii și denunțării manifestărilor de corupție și protecția avertizorilor de integritate, care transpun măsurile de asigurare a integrității instituționale prevăzute în art. 10 de Legea nr. 82/2017. Aceste acțiuni se regăsesc în legea respectivă și sunt</p>	<p>S-a luat act de propunere.</p> <p>PNIA va conține o argumentare ce ține de necesitatea promovării continua a politicii de integritate stabilire de politica integrității. În acest sens, invocăm necesitatea continuării aplicării bunelor practici de monitorizare în aplicarea de către entitățile publice a politicilor de integritate.</p> <p>Totodată, menționăm că acțiunea 1.1.4 a fost exclusă din Planul de acțiuni.</p>

	obligatorii pentru a fi realizate. În cazul dat, dacă este argumentată necesitatea regăsirii în Plan a realizării acestor măsuri ar fi binevenit de identificat acțiuni specifice acestora care să aibă un impact pe parcursul implementării Programului național de integritate și anticorupție.	
4.	De verificat dacă acțiunea 1.1.17 <i>Elaborarea și implementarea a unor proceduri model pentru raportarea și examinarea avertizărilor de integritate și protecția avertizorilor</i> , este corelată cu termenul de intrare în vigoare a Legii nr. 165/2023.	Se acceptă. Acțiunea a fost exclusă.
5.	De revizuit necesitatea menținerii acțiunii 1.2.1 <i>Audierea în plenul Parlamentului a rapoartelor anuale ale autorităților independente, aflate sub control parlamentar</i> (cel puțin: CNA, ANI, PG, CEC, Curtea de Conturi, Avocatul Poporului), deoarece audierea în Plenul Parlamentului a rapoartelor respective se regăsesc în cadrul normativ corespunzător. Reiterăm viziunea, că în Plan urmează să se regăsească acțiuni specifice care să aibă un impact considerabil în domeniul integrității și anticorupție.	Nu se acceptă. Menționăm, că scopul acțiunii vizează asigurarea unei guvernări deschise și transparente, în acest sens acțiunea urmează a fi asigurată în Plan și implementată de către instituțiile responsabile. Scopul acțiunii vine să sporească transparența sistemului public de aceea o considerăm necesară în prezentul document.
6.	Acțiunea 1.2.2 <i>Întocmirea și publicarea anuală, pe pagina web a Parlamentului, a rapoartelor privind controalele parlamentare efectuate</i> , se realizează fără impedimente și nu este clar necesitatea acestea. Poate ar fi cazul de reformulat acțiunea prin includerea și rezultatelor altor controale efectuate de entități publice să fie publicate pe pagina web (cum ar fi Serviciul Fiscal de Stat, Serviciul Vamal, ANSA, etc.)	S-a luat act de propunere. Acțiunea a fost exclusă din Planul de acțiuni.

	7. La acțiunea 1.2.3 <i>Dezvoltarea unei platforme informatice pentru îmbunătățirea monitorizării on-line a procesului legislativ</i> , de la înregistrarea proiectului de lege în Parlament și până la adoptarea legii, după cuvântul „Dezvoltarea” de completat cu „/mentenență”.	Se acceptă. Acțiune va fi propusă într-o noua redacție: <i>Dezvoltarea/mentenanță a unei platforme digitale pentru îmbunătățirea monitorizării on-line a procesului legislativ, de la înregistrarea proiectului de lege în Parlament și până la adoptarea legii.</i>
	8. Acțiunea 1.2.6 <i>Transmiterea tuturor proiectelor de acte normative pasibile de expertiza anticorupție, după definitivarea proiectelor în urma avizării, la CNA pentru efectuarea expertizei anticorupție</i> , nu este actuală până nu este modificată legea nr. 100/2017. Respectiv, în cazul în care va fi modificată legea respectivă, această acțiune nu este una specifică, ci acțiune de executare a legii și nu este oportun de regăsire într-un Plan strategic. De asemenea, urmează de clarificat ce se are în vedere prin expresia „proiect definitivat”.	S-a luat act de propunere. Acțiunea va fi propusă într-o noua redacție: <i>Asigurarea transmiterii spre expertizare a tuturor proiectelor de acte normative pasibile de expertiza anticorupție.</i>
	9. La acțiunea 1.2.8 <i>Evaluarea riscurilor de corupție în procesul de digitalizare a serviciilor publice</i> , indicatorii de monitorizare nu sunt în concordanță cu denumirea acțiunii. În acțiune se prevede evaluarea riscurilor în procesul de digitalizare a serviciilor publice, iar indicatorii se referă „... înainte de digitalizare”.	S-a luat act de propunere. Proiectul a fost ajustat, acțiunea fiind exclusă.
	10. La acțiunea 1.2.10 <i>Instituirea funcției „consilier de integritate” în entitățile publice</i> , necesită o argumentare justificată despre necesitatea acesteia și dacă este în concordanță cu obiectivele reformei administrației publice.	Se acceptă. Acțiunea a fost revizuită în acest sens și exclusă.

	<p>11. Acțiunea 1.3.1 <i>Asigurarea gestionării transparente și responsabile a patrimoniului public și a asistenței externe,</i> prevede o acțiune generală care este obligatorie pentru toate entitățile publice, iar indicatorii de monitorizare nu prevăd acțiuni de îmbunătățire în acest domeniu. În cazul în care analiza în acest domeniu demonstrează o situație defectuoasă, ar fi oportun de revizuit acțiunea prin stabilirea unei acțiuni specifice cu rezultat de impact considerabil cu indicatori corespunzători, dar nu doar prin elaborarea informațiilor și raportarea, ceea ce se face în permanență.</p>	<p>S-a luat act de propunere.</p> <p>La elaborarea PNIA pentru perioada 2024-2028, au contribuit constatările din Rapoarte de evaluare și implementării SNIA, astfel că, continuarea promovării politicilor de integritate, inclusiv gestionarea transparentă a patrimoniului public, va consolida integritatea în sectorul public la nivel central și local, și va cultiva climatul de toleranță zero la corupție.</p>
	<p>12. La acțiunea 1.5.3 <i>Reglementarea publicității politice și a campaniilor electorale în mediul on-line</i> (limite admise și stabilirea sancțiunilor), menționăm că Legea nr. 62/2022 reglementează „publicitatea politică”.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Deși cadru legal reglementează publicitatea politică în general, scopul acțiunii reflectă în mod special publicitatea electorală în mediul on-line, care reprezintă o platformă de publicitate complicat de monitorizat și controlat, limitele și regulile de publicitate fiind adesea încălcate, fără a fi trași la răspundere.</p> <p>Astfel, scopul acțiunii rezidă în completarea cadrului național cu norme suplimentare care să reglementeze în special acest tip de publicitate. Problematika și lipsa unui cadru legal concis asupra publicității electorale în mediul on-line, a fost abordată și accentuată inclusiv în cadrul „Conferinței regionale privind banii în politică 2023”, care s-a desfășurat în Republica Moldova în luna iulie 2023.</p>

		Subsidiar, CEC în calitate de autoritate principală din sectorul dat, nu a invoca careva propuneri de modificare sau excludere a acțiunii date. Respectiv, considerăm oportuna de a fi menținută acțiunea privind reglementarea publicității electorale în mediul on-line.
13.	Acțiunea 2.1.6 <i>Îmbunătățirea capacităților instituționale ale Centrului Național Anticorupție în domeniul prevenirii corupției</i> , ar fi oportun să se reflecte și la alte entități care sunt antrenate în prevenirea corupției.	Se acceptă. Varianta redactată „ <i>Îmbunătățirea capacităților instituționale ale Centrului Național Anticorupție și Autoritatea Națională de Integritate în domeniul prevenirii corupției</i> ”.
14.	Indicatorii de monitorizare al acțiunii 2.1.7 <i>Elaborarea unui ghid practic de prevenire a incidentelor de integritate în administrația publică</i> , ar fi oportun de revizuit cât privește editarea ghidurilor, luând în considerare obiectivele de digitalizare.	Acțiunea a fost exclusă.
15.	La acțiunea 2.2.1 <i>Consolidarea capacității instituționale a CNA și a PA în ceea ce privește investigarea și combaterea actelor de corupție și conexe acestora prin bugetarea sa eficientă</i> , textul „comisiile parlamentare” de substituit cu „Parlamentul”.	Se acceptă.
16.	Nu este clar cum se va monitoriza indicatorii de la acțiunea 3.1.4 <i>Elaborarea/actualizarea Registrul riscurilor de corupție și monitorizarea implementării acțiunilor de diminuare a riscurilor identificați</i> , luând în considerare că numărul întreprinderilor din sectorul privat este foarte mare. De asemenea, nu este clar care sunt instrumentele de obligare a întreprinderilor de a deține o pagină web.	S-a luat act de propunere. Acțiunea vizată va fi propusă într-o noua redacție „ <i>Elaborarea/actualizarea Registrul riscurilor, care include și riscurile de fraudă și corupție, și monitorizarea implementării acțiunilor de diminuare a riscurilor identificați</i> ”.

			Totodată, menționăm că, Agenția Proprietăți Publice va fi instituția care va monitoriza indicatorii propuși și va raporta către secretariatul grupului de monitorizare a PNIA.
17.	La acțiunea 3.1.5 Sporirea transparenței în întreprinderile de stat și municipale prin publicarea de rapoarte financiare anuale, rapoarte organelor de control, rapoarte auditorului, a planului de achiziție și a contractelor încheiate și rapoarte privind realizarea contractelor , nu este indicat sursa publicării documentelor prevăzute în indicatorii de monitorizare.		S-a luat act de propunere. Proiectul a fost ajustat, fiind luate în calcul obiecțiile și propunerile înaintate de către autorul avizului. Acțiune va fi propusă într-o noua redacție: „Asigurarea implementării cerințelor de transparență conform prevederilor legislației, precum și Codului de governanță corporativă a întreprinderilor publice”. Totodată, indicatorii de monitorizare vor fi substituiți.
18.	Nu este clar scopul acțiunii 3.1.7 Modificarea cadrului legal privind aplicarea cerințelor legale statuate în Legea nr. 131/2015 privind achizițiile publice, asupra întreprinderilor cu capital de stat a prevederile.		S-a luat act de propunere. Actualmente aplicarea cerințelor legale statuate în Legea nr. 131/2015 privind achizițiile publice, nu se aplică în egală măsură și asupra întreprinderilor cu capital de stat.
19.	Acțiunea 3.2.2 Modificarea cadrului normativ pentru instituirea Business Ombudsman , poate fi planificată doar după efectuarea studiului prevăzut la acțiunea 3.2.1 <i>Efectuarea studiului privind oportunitatea implementării instituției Business Ombudsman în Republica Moldova.</i> Nu este previzibil rezultatul studiului, care poate să considere inoportună implementarea instituției propuse.		Se acceptă. Acțiunile vis-a-vi de instituția Business Ombudsman în Republica Moldova au fost revizuite și s-a stabilit o singură acțiune, și anume „Elaborarea unui studiu privind oportunitatea creării instituției Business Ombudsman în Republica Moldova și după caz modificarea cadrului normativ”.
20.	Indicatorul „Marca comercială a anului nu are legătură cu definiția acțiunii 3.3.2 Consolidarea și promovarea		S-a luat act de propunere. Acțiunea menționată are drept scop promovarea standardelor de integritate în sectorul privat, iar

		<p><i>standardelor de integritate prin stabilirea unui sistem de premiere a integrității în sectorul privat.</i></p>	<p>concursul „Marca comercială a anului” inițiat de către Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova în parteneriat cu Centrul Național Anticorupție, promovează practicile de succes în domeniul privat. Astfel, nominalizarea „Implementarea standardelor de integritate în sectorul privat” are ca scop încurajarea companiilor private care implementează standardele de integritate, identifică și gestionează riscurile de corupție în activitatea lor și pun în aplicare proceduri eficiente anticorupție de a continua o abordare similară în afaceri.</p> <p>Totodată, premiul integrității în afaceri vine să sprijine business-ul onest și să fortifice componenta de integritate în sectorul privat și să contribuie la crearea unui mediu de afaceri concurențial, corect, bazat pe standarde de integritate, transparență și profesionalism în interacțiunea cu sectorul public.</p>
21.	<p>În denumirea acțiunii 3.3.3 <i>Dezvoltarea unei platformei de dialog cu reprezentanții societății civile și mediului de afaceri pentru a aborda corupția în sectorul privat, cuvântul „aborda” de substituit cu cuvântul „preveni”.</i></p>	<p>S-a luat act de propunere.</p> <p>Proiectul a fost revizuit în acest sens, iar acțiunea a fost exclusă.</p>	
22.	<p>În titlul Obiectivului specific 3.4 <i>Eficientizarea mecanismului de protecție a concurenței și a ajutoarelor de stat, se regăsește termenul „concurența”, iar nu este prezentată nici o acțiune în această direcție.</i></p>	<p>S-a luat act de propunere.</p> <p>Proiectul a fost ajustat, obiectivul special fiind redenumit în următoarea redacție: „ <i>Eficientizarea până în anul 2028 a mecanismului de transparență în acordarea ajutorului de stat.</i>”</p>	

Procuratura Generală (demersul nr. 3-11d/23-326 din 29 septembrie 2023)	23.	Cu referire la Obiectivul specific 1.3. Gestionarea transparentă și responsabilă a patrimoniului public <u>Se propune</u> următoarele acțiuni suplimentare: 1.3.5. <i>Instruirea în regim continuu a agenților publici implicați în procesul de achiziții publice;</i> 1.3.6. <i>Asigurarea funcționalității unităților de audit intern în entitățile publice.</i>	Se acceptă. Proiectul a fost ajustat, fiind luate în calcul obiecțiile și propunerile înaintate de către autorul avizului.
	24.	Cu referire la Obiectivul specific 1.4., la acțiunea 1.4.2. Dezvoltarea și implementarea politicilor și procedurilor care guvernează interacțiunea dintre lobbyiști și entitățile publice naționale , având în vedere atribuțiile Procuraturii, <u>Se propune</u> <i>excluderea Procuraturii Generale și a Procuraturii Anticorupție din compartimentul „Autorități/instituții responsabile”.</i>	Se acceptă. La compartimentul Autorități/instituții responsabile vor fi efectuate modificări, prin excluderea Procuraturii Generale, Procuraturii Anticorupție.
Autoritatea Națională de Integritate (demersul nr. 06/7452 din 29.09.2023)	25.	Acțiunea 1.1.3. Dezvoltarea conceptului și a metodologiei de monitorizare a stilului de viață în cadrul entităților publice, în special pentru funcțiile de conducere și cu înalt risc de corupție – Acțiunea în cauză nu ține de competența ANI. <u>Se propune</u> excluderea ANI din lista autorităților/instituțiilor responsabile;	Se acceptă. Proiectul a fost revizuit iar acțiunea a fost exclusă.
	26.	Acțiunea 1.1.4. Includerea monitorizării stilului de viață în cadrul entităților publice, în special pentru funcțiile de conducere și cu înalt risc de corupție - Acțiunea în cauză nu ține de competența ANI. <u>Se propune</u> excluderea ANI din lista autorităților/instituțiilor responsabile.	Se acceptă. Acțiunea a fost revizuită și exclusă din Plan.

	<p>27. Acțiunea 1.1.8 <i>Verificarea declarațiilor averilor și intereselor personale prin intermediul bazelor de date electronice externe fără necesitatea de a printa/solicita informațiile pe suport de hârtie și Acțiunea 1.1.11 Implementarea verificării automate a deplinătății declarațiilor averilor și intereselor personale astfel încât sistemul electronic să valideze formularul –</i> <u>Se propune</u> comasarea acestor puncte.</p>	<p>Se acceptă. Acțiunile vizate au fost revizuite și comasată în acest sens.</p>
	<p>28. Acțiunea 1.1.9 <i>Extinderea verificării inclusiv a cheltuielilor, a activelor virtuale și a activelor beneficiarilor efectivi –</i> <u>Se propune</u> modificarea redacției Indicatorilor de monitorizare din motivul că cadrul normativ existent deja permite ANI verificarea activelor virtuale ale subiecților declarării averii și intereselor personale.</p>	<p>Se acceptă. Indicatorul de monitorizare „Cadrul normativ necesar realizării modificat și adoptat/aprobat” a fost exclus.</p>
	<p>29. Acțiunea 1.1.10 <i>Implementarea unui format de date deschise, lizibil de mașină (machine-readable) pentru declarațiile averilor și intereselor personale –</i> Cadrul normativ existent, în special legea privind protecția datelor cu caracter personal nu permite plasarea informațiilor în format lizibil de mașină.</p>	<p>Se acceptă. Acțiunea vizată a fost exclusă.</p>
	<p>30. Acțiunea 1.1.13 <i>Asigurarea respectării regimului conflictelor de interese și neadmiterea favoritismului –</i> <u>Se propune</u> prezentarea listei Indicatorilor de monitorizare într-o nouă redacție: „Numărul de dosare contravenționale instrumentate privind conflictele de interese”, pe motiv că ANI nu este organ de urmărire penală;</p>	<p>Se acceptă. Indicatorul de monitorizare a fost revizuit și expus în următoarea redacție: <i>Numărul de dosare contravenționale instrumentate privind conflictele de interese.</i></p>
	<p>31. Acțiunea 1.2.12 <i>Asigurarea creării și funcționării unei platforme de comunicare națională a consilierilor de integritate –</i> În opinia ANI, acțiunea în cauză nu are sens, pe</p>	<p>Se acceptă. Acțiunea menționată a fost revizuită și exclusă din planul de acțiuni.</p>

		<p>motiv că misiunea Autorității este de a asigura integritatea în exercitarea funcției publice sau funcției de demnitate publică și prevenirea corupției prin realizarea controlului averii și al intereselor personale și privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor.</p> <p><u>Se propune</u> excluderea ANI din lista autorităților/instituțiilor responsabile.</p>	
<p>Agencia de Interventie și Plăți pentru Agricultură (demersul nr. 542/09 din 29.09.2023)</p>	32.	<p>Obiecții care ar deriva din cele stipulate în actele menționate, nu au fost identificate din partea Agenției, ci viceversa, se susțin cu perseverență cele stipulate, în special, în contextul implementării și menținerii de către AIPA a Standardului ISO 37001:2016 (Sistemul de Management anti-mită) se insistă asupra instituirii funcției de „consilier de integritate”, prin operarea modificărilor, inclusiv și în clasificatorul funcțiilor publice (aprobat prin Legea nr. 155/2011).</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Indicatorul de monitorizare în redacția actuală a fost completat cu: <i>...operarea modificărilor în clasificatorul funcțiilor publice.</i></p>
	33.	<p>Suplimentar, se solicită atenția responsabililor de elaborare a Planului asupra prevederilor Obiectivului general nr.1, obiectiv specific 1.1, acțiunea 1.1.1 Asigurarea angajării și promovării agenților publici pe bază de merit și de integritate profesională, unde, în temeiul Regulamentului cu privire la ocuparea funcției publice prin concurs, aprobat prin anexa nr.1 la HG 201/2009, se obligă angajatorul să emită actul de numire doar după recepționarea din partea ANI a certificatului de integritate. Astfel, numărul certificatelor de integritate solicitate de către entitățile publice, ar putea servi</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>La categoria indicatori de monitorizare a fost inclus numărul certificatului de integritate.</p>

		drept indicator de monitorizare a angajării în bază de merit și integritate profesională.	
Comisia Națională a Pieței Financiare (demersul nr. 08-4/2690 din 29.09.2023)	34.	Acțiunea 3.1.3 Dezvoltarea unei metodologii pentru evaluarea conformității cu legislația și standardele anticorupție și de bună guvernare corporativă, inclusiv Ghidurile OECD în întreprinderile de stat/municipale din Plan, străduim a puncta că, în materie de evaluare a conformității cu legislația și standardele anticorupție și de bună guvernare corporativă în întreprinderile de stat/municipale, acțiunea planificată excede aria de competențe a CNPF, statuate în Legea-cadru nr. 192/1998. Totodată, CNPF nu-și declină atribuțiile conexe guvernării corporative în domeniile proprii de reglementare și supraveghere și își exprimă disponibilitatea colaborării eficiente în vederea executării relevante a documentelor de politici aferent integrității și anticorupție.	Se acceptă. Proiectul a fost revizuit în acest sens, astfel că Comisia Națională a Pieței Financiare a fost exclusă din lista autorități/instituții responsabile, iar Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării a fost inclus ca instituții responsabilă.
Institutul de Administrație Publică (demersul nr. 01-02/97 din 28.09.2023)	35.	La Obiectivului general 1 Optimizarea standardelor de integritate în cadrul sectorului public la nivel național , <u>Se propune:</u> De substituit cuvântul „Optimizarea” cu cuvântul „Implementarea”. De exclus sintagma „...la nivel național” Varianta redactată: <i>Implementarea standardelor de integritate în cadrul sectorului public.</i>	Se acceptă. Proiectul a fost revizuit în acest sens.
	36.	La Obiectivul specific 1.1 Consolidarea climatului de integritate în cadrul entităților publice prin realizarea eficientă și conștientă a standardelor de integritate ,	Se acceptă. Proiectul a fost revizuit în acest sens.

	<p><u>Se propune:</u> de substituit cuvântul „realizarea” cu cuvântul „implementarea”.</p> <p>Varianta redactată: <i>Consolidarea climatului de integritate în cadrul entităților publice prin implementarea eficientă și conștiincioasă a standardelor de integritate.</i></p>	
37.	<p>La denumirea acțiunii 1.1.4 <i>Includerea monitorizării stilului de viață al funcționarilor publici în procesul de verificarea declarațiilor de avere,</i></p> <p><u>Se propune:</u> de substituit cuvântul „includerea” cu cuvântul „Efectuarea...”.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Acțiunea a fost exclusă.</p>
38.	<p>La acțiunea 1.1.6. <i>Asigurarea respectării regimului de incompatibilități, de restricții în ierarhie și de limitare a publicității,</i></p> <p><u>Se propune:</u> la „Indicator de monitorizare” de substituit cuvântul „atestare” cu cuvântul „identificate”.</p> <p>Varianta redactată: <i>Numărul de cazuri de incompatibilități și restricții în ierarhie identificate și soluționate în entitățile publice.</i></p>	<p>Se acceptă.</p> <p>În conținutul proiectului au fost operate modificări.</p>
39.	<p>La acțiunea 1.1.9. <i>Extinderea verificării inclusiv a cheltuielilor, a activelor virtuale și a activelor beneficiarilor efectivi,</i></p> <p><u>Se propune:</u> la „Indicator de monitorizare”, de expus în ordine „Politici și proceduri...”.</p>	<p>Se acceptă.</p>
40.	<p>La denumirea acțiunilor 1.1.15 <i>Asigurarea neadmiterii, denunțării și tratării influențelor necorespunzătoare și 1.1.16</i> <i>Asigurarea neadmiterii și denunțării manifestărilor de corupție și protecția avertizorilor de integritate,</i></p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Varianta modificată: „Asigurarea neadmiterii prin denunțarea și tratarea influențelor necorespunzătoare”.</p>

		<p><u>Se propune</u>: de exclus cuvântul „neadmiterea”, deoarece nu poate fi asigurată măsurarea acțiunii.</p> <p>Se propune reformularea: „Asigurarea neadmiterii prin denunțarea și tratarea...”.</p>	
	41.	<p>La denumirea acțiunii 1.2.3. Dezvoltarea unei platforme informatice pentru îmbunătățirea monitorizării on-line a procesului legislativ, de la înregistrarea proiectului de lege în Parlament și până la adoptarea legii, și în tot textul,</p> <p><u>Se propune</u>: de substituit sintagma „platforme informatice” cu sintagma „platforme digitale”.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Proiectul a fost revizuit în acest sens.</p>
	42.	<p>Acțiunea 1.2.4 Crearea unei platforme electronice a Guvernului ce ar permite monitorizarea externă a fluxului de proiecte de acte normative, precum și accesul publicului la proiectele respective și la materialele aferente din momentul transmiterii lor la Guvern, este funcțională Platforma https://particip.gov.md.ro.</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Acțiunea vizată a fost exclusă.</p>
<p>Ministerul Afacerilor Interne (demersul nr. 44/30-4397 din 28.09.2023)</p>	43.	<p>La acțiunea 1.1.21 Asigurarea implementării managementului riscurilor de corupție,</p> <p><u>Se propune</u>: reformularea indicatorului de monitorizare „Completarea registrului riscurilor cu riscurile de corupție după incidentele de integritate din cadrul entităților publice”, în următoarea redacție: „Completarea registrului riscurilor cu riscurile de corupție în dependență de riscurile de corupție identificate ca urmare a procedurii incidentelor de integritate în cadrul entităților publice”.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>În conținutul proiectului au fost operate modificări, astfel că indicatorul de monitorizare va fi redenumit: <i>Completarea registrului riscurilor de fraudă și corupție după incidentele de integritate din cadrul entităților publice.</i></p>
	44.	<p>La Obiectivul specific 2.1 Eficientizarea implementării măsurilor de prevenire a corupției,</p>	<p>Nu se acceptă.</p>

		<p><u>Se propune:</u> includerea unei acțiuni suplimentare – <i>Crearea și lansarea unei platforme comune de cooperare între CNA și alte entități publice, conform domeniilor de competență</i> (Indicatori de monitorizare: platformă creată și funcțională; Termeni de realizare: trimestrul IV al anului 2024; Autorități responsabile: CNA, MAI, alte entități publice cu competențe în domeniu; Costuri de implementare: în limita bugetului; Sursa de finanțare: bugetul de stat).</p>	<p>Nu este clar scopul acțiunii propuse. Solicităm prezentarea unor argumente concludente, ce ar argumenta necesitatea reală de a crea asemenea platformă, inclusiv cu indicarea expresă a autorităților competente ce urmează să participe ca membri a platformei.</p>
	45.	<p>Obiectivul specific 2.5 <i>Asigurarea și dezvoltarea continuă a cooperării internaționale în domeniul integrității, prevenirii și combaterii corupției,</i></p> <p><u>Se propune:</u> includerea unei acțiuni suplimentare – <i>Semnarea unor acorduri de cooperare care ar contribui la reducerea fenomenului corupției în instituțiile statului</i> (Indicatori de monitorizare: cel puțin un acord de cooperare semnat anual; Termeni de realizare: trimestrul IV al anului 2028; Autorități responsabile: entități publice cu competențe în domeniu; Costuri de implementare: în limita bugetului; Sursa de finanțare: bugetul de stat).</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Obiectivul specific 2.5 vizează exclusiv cooperarea internațională. Respectiv propunerea în cauză depășește limitele stabilite de obiectivul specific.</p>
<p>Ministerul Energiei (demersul nr. 10-1555 din 29 septembrie 2023)</p>	46.	<p>La activitatea 1.4.1 <i>Elaborarea Legii privind activitatea de lobby</i>, în Trimestrul II anul 2025,</p> <p><u>Se propune:</u> promovarea și adoptarea acesteia în termeni mai restrânși, <i>în semestrul I anul 2024.</i></p> <p>Reieșind din faptul că activitatea de lobby, pe an ce trece ia o amploare tot mai mare, considerăm oportun adoptarea acestei legi în semestrul I anul 2024, ori într-un stat de drept</p>	<p>Se ia act de propunere.</p> <p>Acțiunea a fost revizuită și exclusă din Planul de acțiuni.</p>

	legiuitorului trebuie să reglementeze relațiile sociale la momentul apariției acestora, pentru a nu admite abuzuri din partea celor care sunt într-o poziție defavorabilă.	
47.	La acțiunea 1.1.2 Dezvoltarea cursului on-line de formare anticorupție și integritate dedicată funcționarilor publici (debutanți: în primele 6 luni de la angajare) pentru utilizare în procesul de integrare în cadrul entităților publice, <u>Se propune:</u> efectuarea modificărilor, și anume, instituirea/crearea pe lângă cursuri, a poziției/funcției de mentor, similar cu mentorul desemnat pentru funcționarul public debutant.	Nu se acceptă. Ca urmare a consultărilor tuturor actorilor implicați, inclusiv în procesul de elaborare a cursurilor de integritate e-learning, s-a decis reformularea acțiunii în următoarea redacție „Asigurarea procesului de instruire prin intermediul platformei și actualizare cursului e-learning”. Noua redactare va asigura desfășurarea cursului inclusiv pentru funcționarii publici debutanți.
48.	Considerăm oportun să fie operate modificări la acțiunea 1.1.4 Includerea monitorizării stilului de viață al funcționarilor publici în procesul de verificarea declarațiilor de avere, în special pentru funcțiile de conducere și cu înalt risc de corupție, <u>Se propune:</u> să fie desfășurat sensul sintagmei „includerea monitorizării stilului de viață” și să concretizați dacă această monitorizare se efectuează și până la anul 2026 sau doar începând cu trimestru I al anului 2026.	Se ia act de propunere. Proiectul Planului a fost revizuit, iar acțiunea vizată a fost exclusă.
49.	La acțiunea 1.2.3 Dezvoltarea unei platforme informatice pentru îmbunătățirea monitorizării on-line a procesului legislativ, de la înregistrarea proiectului de lege în Parlament și până la adoptarea legii,	Se acceptă. Menționăm că, toate acestea cerințe stipulate, urmează a fi propuse instituției implementatoare pentru a fi incluse în termenii de referință (TOR) pentru selectarea organizațiilor care vor dezvolta platforma.

	<p><u>Se propune</u>: completarea cu prevederi privind dezvoltarea pagii web a Parlamentului în așa fel ca aceasta să fie funcțională în utilizare și user friendly. Totodată, perfecționarea motoarelor de căutare, pentru ca cetățeni să aibă posibilitatea de a căuta mai ușor proiectele actelor normative după mai multe elemente de căutare, or căutarea actuală este una defectuoasă, care Ministerul Energiei al Republicii Moldova presupune cunoașterea fie numărului de înregistrare, fie a autorului proiectului. Un număr mare de proiecte ale actelor normative vine din partea Guvernului, care la momentul înregistrării în registrul Parlamentului proiectului deja are un număr atribuit hotărârii. Indicarea ar simplifica urmărirea evoluției procesului de adoptare a actelor normative.</p>	
50.	<p>La acțiunea 1.2.6 <i>Transmiterea tuturor proiectelor de acte normative pasibile de expertiza anticorupție, după definitivarea proiectelor în urma avizării, la CNA pentru efectuarea expertizei anticorupție,</i></p> <p><u>Se propune</u>: în calitate de indicator de monitorizare ar trebui să fie inclusă și calitatea avizelor, precum și monitorizarea efectului acestora, or doar numărul actelor eliberate nu exprimă implicit despre calitatea acestora. Monitorizarea aplicării comentariilor Centrului Național Anticorupție va permite verificarea inclusiv a calității avizelor.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Expertiza anticorupție se efectuează potrivit Legii integrității nr. 82/2017 asupra proiectelor de acte normative, nu și asupra avizelor anexate la proiect. Avizele solicitate de către CNA, anexate la proiectul definitivat, este argumentată de asigurarea că proiectul a fost consultat cu entitățile publice implementatoare și acesta este prezentat Centrului în forma sa definitivată, însoțit de tabela de divergențe.</p> <p>Prin urmare, Centrul nu se expune asupra calității avizelor elaborate de alte entități, ci asupra proiectului, fapt pentru care nu poate fi inclus ca indicator.</p>

	<p>51. Este necesară abordarea mai detaliată a subiectului prevăzut la acțiunea 1.2.10 <i>Instituirea funcției „consilier de integritate” în entitățile publice,</i></p> <p><u>Se propune:</u> ca executarea acestor activități să fie efectuată prin delegare a angajaților din cadrul Autorității Naționale pentru Integritate, pentru o mai bună obiectivitate și pentru excluderea climatului ostil între funcționarii instituțiilor publice, dar și pentru a minimiza riscurile influențelor necorespunzătoare asupra acestor funcționari. Totodată, este necesar de reglementat statutul persoanelor în cauză, dar și modalitatea de verificare a activității acestora. În acest context, menționăm că la momentul actual există mai multe acte normative, care stabilesc obligativitatea instituirii unui anumit număr de personal în structura autorităților publice centrale. Cu toate acestea, autoritățile publice, care au promovat aceste modificări nu au prevăzut că certificarea acestor persoane presupune o procedură de durată, dar și nu a fost luat în calcul atestarea/certificarea unui număr insuficient de personal, fapt care împiedică realizarea prevederilor impuse.</p> <p>În aceeași ordine de idei, prezentăm spre examinare, clarificare și interpretare următoarele întrebări:</p> <p>1) Va fi instituită o funcție aparte în cadrul autorităților publice?</p> <p>2) Această funcție va fi executată împreună cu atribuțiile de serviciu de bază sau va presupune exercitarea unor activități distincte?</p>	<p>Se ia act de propunere.</p> <p>Acțiunea a fost revizuită și exclusă din Planul de acțiuni.</p>
--	--	--

		<p>3) Care va fi modalitatea de raportare a celor constatate?</p> <p>4) Care instituție la raportare va fi prioritară ANI/CNA sau instituția unde desfășoară activitatea „consilierul de integritate”?</p> <p>5) Cine este șeful ierarhic superior al consilierului de integritate și în subordinea cărei autorități se va afla acesta?</p>	
	52.	<p>O altă modificare urmează a fi operată la acțiunea 1.3.1 Asigurarea gestionării transparente și responsabile a patrimoniului public și a asistenței externe, ori reieșind din prevederile Legii nr.121/2007, considerăm necesar a include Agenția Proprietăți Publice în calitate de autoritate responsabilă.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Proiectul a fost ajustat, fiind luată în calcul propunerea înaintată de către autorul avizului.</p>
	53.	<p><u>Se propune:</u> excluderea acțiunii 2.1.8 Stabilirea unui sistem de premiere anual a integrității în sectorul public, deoarece toate autoritățile publice se supun aceleiași legislații și corespund cerințelor legale, în special celor de integritate.</p> <p>Stabilirea unui sistem de premiere a integrității în sectorul public ar crea un dezechilibru în cadrul autorităților publice și drept efect o situație de inegalitate.</p> <p>Tot aici merită să fie menționată sancțiunea și de determinat cercul de persoane responsabile în cazul în care, consilierul de integritate nu a constatat încălcări, iar CNA și/sau ANI constată ulterior abateri ale angajaților, precum și modalitatea de restituire a premiilor atribuite în baza acțiunii 2.1.8.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Acțiunea 2.1.8 a fost exclusă.</p>
	54.	<p><u>Se propune:</u> excluderea Obiectivul specific 3.2 Instituirea avocatului poporului pentru mediul de afaceri, deoarece deja</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Acțiunea a fost revizuită și exclusă din Planul de acțiuni.</p>

		<p>există instituția de „Ombudsman”, care are funcții de supraveghere a respectării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului și a legalității, care implică și funcțiile de cercetare și control a administrației publice, precum și medierea sau sugerare a unor noi măsuri legale administrației publice, și care este susținut financiar din bugetul de stat.</p> <p>Astfel, Ombudsman-ul este și poate fi sesizat de orice persoană fizică sau juridică, în vederea soluționării conflictelor apărute, totodată statul garantează accesul liber la justiție și apărare, acordând asistență juridică garantată din contul bugetului de stat persoanelor care nu dispun de suficiente mijloace financiare.</p>	
	55.	<p>La acțiunea 3.3.1 <i>Instituirea unui cadru normativ unitar de reglementare a regimului de restricții și limitării în legătură cu încetarea mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu și migrarea agenților publici în sectorul privat (pantuflej), a unor proceduri de control și sancționarea aferente încălcării interdicțiilor,</i></p> <p><u>Se propune:</u> de stabilit expres în cadrul normativ care urmează a fi elaborat prevederi privind „clauzele de confidențialitate” și sancțiuni pentru nerespectarea acestora.</p>	Se acceptă.
Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale al Republicii Moldova	56.	<p>Conform pct. 34, subpct.1) din Regulamentul cu privire la planificarea, elaborarea, aprobarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea documentelor de politici publice,</p>	<p>S-a luat act de propunere.</p> <p>Strategiei Naționale de Integritate și Anticorupție (2017-2023) a fost supusă unei evaluări alternative în anul 2022. Evaluarea în cauză fiind realizată de către</p>

<p>(demersul nr. 04-5072 din 29.09.2023)</p>	<p>aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.386/2020, în procesul de elaborarea a documentelor de politici, la etapa de identificare a problemelor în domeniul de referință, se vor considera concluziile rapoartelor de monitorizare sau evaluare a documentelor de politici publice existente, pentru a formula concluzii, care ar putea fi generalizate și aplicate pentru intervențiile de politici publice ulterioare. În acest context, se recomandă includerea în proiectul Programului principalele probleme identificate în Analiza ex-post de evaluare a Strategiei Naționale de Integritate și Anticorupție (2017-2023), care au generat nerealizarea obiectivelor din documentul de politici respectiv. Acest fapt, ar permite identificarea acțiunilor relevante pentru noul document de politici având la bază un studiu de fundamentare consistent și argumentat.</p>	<p>CAPC (societatea civilă). Concluziile stabilite au fost incluse într-un raport de evaluare publicat pe pagina cna.md.</p> <p>Astfel, la elaborarea Planului de acțiuni pentru implementarea PNIA (2024-2028), s-a ținut cont de acțiunile restante sau parțial realizate din SNIA, fiind transpuse/adaptate în noul document, pentru a asigura continuitatea implementării politicilor anticorupție.</p>
	<p>57. Obiectivele specifice stabilite în proiect, exprimă vag nivelul de performanță care urmează a fi atins prin punerea în aplicare al acestui Program, și subminează prevederile pct.11, subpct. 4) din Regulamentul cu privire la planificarea, elaborarea, aprobarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea documentelor de politici publice. Prin urmare, este necesară reformularea obiectivelor specifice, asigurând aplicarea principiului SMART, cu alte cuvinte simple, măsurabile, accesibile, realiste și determinate în timp. Acest fapt, presupune că obiectivul va conține indicatori prin care va fi măsurată realizarea acestuia, precum și perioada de implementare. Mai mult ca atât, Ghidul metodologic privind</p>	<p>S-a luat act de propunere.</p> <p>Proiectul a fost revizuit, fiind consultat Ghidul metodologic privind integrarea prevederilor Strategiei naționale de dezvoltare în documentele de planificare și documentele de politici publice la nivel național.</p>

	<p>integrarea prevederilor Strategiei naționale de dezvoltare în documentele de planificare și documentele de politici publice la nivel național, prevede că, în cazul în care nu este posibilă formularea expresă a obiectivului într-o manieră SMART, atunci acest principiu va fi asigurat prin intermediul indicatorilor și țintelor propuse pentru acest obiectiv specific. Modificările respective vor contribui la excluderea gradului excesiv de generalitate, care se observă la actualele obiective specifice.</p>	
58.	<p>La acțiunea 1.1.2 Dezvoltarea cursului on-line de formare anticorupție și integritate dedicată funcționarilor publici (debutanți: în primele 6 luni de la angajare) pentru utilizare în procesul de integrare în cadrul entităților publice, <u>Se propune:</u> a fi divizată în vederea separării activității privind elaborarea cursului online de formare a funcționarilor publici, de procesul de monitorizare a implementării măsurii date.</p>	<p>S-a luat act de propunere. Acțiunea în cauză a fost revizuită și redenumită în acest sens.</p>
59.	<p><u>Se propune:</u> reexaminarea acțiunilor 1.1.3 Dezvoltarea și implementarea metodologiei de monitorizare a stilului de viață al funcționarilor publici, în special pentru funcțiile de conducere cu înalt risc de corupție și acțiunea 1.1.4 Includerea monitorizării stilului de viață al funcționarilor publici în procesul de verificarea declarațiilor de avere, prin prisma art.28 din Constituția Republicii Moldova, ce stabilește că statul respectă și ocrotește viața intimă, familială și privată a cetățenilor Republicii Moldova.</p>	<p>Se acceptă Acțiunea a fost exclusă și proiectul Planului de acțiuni.</p>
60.	<p><u>Se propune:</u> excluderea acțiunii 1.2.5 Revizuirea și aprobarea modificărilor la Legea nr. 100/2017 cu privire la actele</p>	<p>Nu se acceptă.</p>

	<p><i>normative în sensul instituirii obligativității efectuării expertizei anticorupție asupra proiectului actului normativ definitivat</i>, din plan, dat fiind faptul că prezintă inadvertențe cu proiectul de lege privind modificarea unor acte normative (nr. unic 5/MJ/2023), care la pct.17 prevede modificarea art. 35 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative și stabilește că expertiza anticorupție și de compatibilitate cu legislația UE, să se efectueze concomitent cu procesul de avizare, iar expertiza juridică la etapa finală, după definitivarea proiectului de act normativ potrivit avizelor, expertizelor anticorupție și de compatibilitate și a rezultatelor consultărilor publice. Astfel, în procesul de avizare și definitivare a proiectului de lege, se impune agrearea de comun cu Ministerul Justiției, a mecanismului final de avizare și expertizare a proiectelor de acte normative, inclusiv revizuirea, după caz, a termenelor de efectuare a avizării și expertizelor.</p>	<p>Acțiunea prevăzută urmărește eliminarea neconcordanțelor legislative care au generat controverse și interpretări la implementarea mecanismului de expertiză anticorupție.</p> <p>Este relevant de menționat că o acțiune similară este prevăzută în Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei naționale de integritate și anticorupție pentru anii 2017-2020, aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr.56 din 30.03.2017, prioritatea II.3. Transparență și responsabilitate în fața cetățenilor, acțiunea 22, termenul scadent fiind trimestrul II al anului 2022.</p> <p>Întru asigurarea că modificările care vor fi operate la Legea nr.100/2017 vor avea drept scop uniformizarea cadrului normativ în ceea ce privește efectuarea expertizei anticorupție asupra proiectului definitivat în baza propunerilor și obiecțiilor expuse în procesul de avizare și/sau de consultare a părților interesate, cu Legea integrității nr.82/2017 și cu Strategia națională de integritate și anticorupție pentru anii 2017-2020, aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr.56 din 30.03.2017 se propune păstrarea acțiunii în cuprinsul proiectului de plan de acțiuni.</p>
61.	<p>La acțiunea 1.2.7 Întocmirea de sinteze ale obiecțiilor incluse în rapoartele de expertiză anticorupție pe marginea proiectelor de acte normative și publicarea acestora pe pagina web a Guvernului/Parlamentului,</p>	<p>Nu se acceptă.</p>

	<p><u>Se propune</u>: substituirea cuvintelor „pe pagina web a Guvernului” cu sintagma „pe pagina web oficială a autorității publice, pe portalul www.particip.gov.md și într-un spațiu accesibil publicului”, în conformitate cu prevederile art.12 alin.(5) din Legea nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional.</p>	
62.	<p>Reieșind din specificul acțiunii 2.1.8 <i>Stabilirea unui sistem de premiere anual a integrității în sectorul public</i>, în lista instituțiilor responsabile de realizarea acesteia, se va include Cancelaria de Stat și Ministerul Finanțelor.</p>	<p>S-a luat act de propunere. A se vedea argumentele invocate la pct. 53.</p>
63.	<p>La obiectivul specific 4.1 <i>Consolidarea intoleranței față de actele de corupție și cele conexe corupției a populație</i>, <u>Se propune</u>: de a prevedea completarea acestuia cu o nouă acțiune sau reformularea/completarea acțiunii 4.1.1 în următoarea redacție „<i>Introducerea în ciclul școlar a orelor de educație anticorupție.</i>”</p>	<p>Nu se acceptă. Proiectul dat conține două acțiuni ce vizează educarea cetățenilor, inclusiv elevilor, în spiritul anticorupție.</p>
64.	<p>La obiectivul specific 4.2 <i>Sporirea angajamentului civic prin raportarea actelor de corupție, cele conexe corupției și a practicilor ilegale de către cetățeni</i>, <u>Se propune</u>: completarea acestuia cu o acțiune nouă „<i>Elaborarea și implementarea unui mecanism de stimulare/dezavantajare a cetățenilor la confirmarea/neconfirmarea corupției de declarare a cazurilor de corupție.</i>”</p>	<p>Nu se acceptă. Nu este clar formulat textul acțiunii și scopul acesteia. Întru elaborarea unui mecanism de stimulare/dezavantajare, este necesar definirea problemei cu stabilirea indicatorilor care ar remedia această problemă. Solicităm respectuos prezentarea unor argumente suplimentare în vederea clarificării acțiunii.</p>
65.	<p><u>Se propune</u>: completarea proiectului Planului de acțiuni pe lângă posibilele surse de finanțare, cu informația privind costurile aferente implementării proiectului în cauză.</p>	<p>S-a luat act de propunere.</p>

		Informația respectivă este iminentă în special în cazul solicitărilor de finanțare din exterior, or, fără a cunoaște care sunt necesitățile financiare pentru realizarea anumitor activități, este imposibilă solicitarea resurselor pentru realizarea acestora.	
		Pentru realizarea dezideratului de asigurare a transparenței și integrității în întreprinderile de stat și municipale, se va examina oportunitatea completării planului de acțiuni privind elaborarea a unei politici de transparență pentru entitățile de stat, care ar permite monitorizarea și evaluarea, în mod regulat, a performanțelor entităților de stat, prin utilizarea rețelelor de informare digitale.	Se acceptă. Menționăm că Obiectivul special 3.1 Consolidarea standardelor de transparență și integritate în întreprinderile de stat și municipale, prevede respectarea principiilor integrității și a transparenței instituțiilor.
Ministerul Culturii (demersul nr. 05-09/2625 din 29.09.2023)	66.	La acțiunea 1.1.18. Instruirea personalului responsabil pentru gestionarea avertizorilor de integritate în entitățile publice, <u>Se propune:</u> cuvântul „pentru” să se substituie cu prepoziția „de”.	Se acceptă. Proiectul a fost ajustat conform obiecțiilor și propunerilor înaintate de către autorul avizului.
	67.	Totodată, după sintagma „entități publice” se va completa cu următorul text: „și implementarea managementului riscurilor de corupție”.	S-a luat act de propunere.
Ministerul Sănătății (demersul nr. 07/3506 din 29.09.2023)	68.	<u>Se propune:</u> Obiectivul specific 3.2 <i>Instituirea avocatului poporului pentru mediul de afaceri să fie exclus</i> , iar acțiunile de la Obiectivul specific 3.2. din proiectul Planului de acțiuni și să fie incluse la Obiectivul specific 3.3. <i>Promovarea și asigurarea integrității în sectorul privat</i> , care, respectiv, va fi numerotat cu 3.2. Propunerea rezultă din caracterul de acțiune pe care îl are, și nu de cel de calitate de obiectiv.	S-a luat act de propunere. Obiectivul specific 3.2 Instituirea avocatului poporului pentru mediul de afaceri a fost exclus din Planul de acțiuni.

	69.	<p>La acțiunea 1.3.4 <i>Efectuarea achizițiilor cu valoare redusă prin sistemul MTender,</i> <u>Se propune:</u> termenul de realizare să fie permanent, cu raportarea anuală a indicatorilor, deoarece aceasta este o acțiune cu caracter continuu.</p>	<p>S-a luat act de propunere. Acțiunea a fost revizuită și exclusă din Plan.</p>
	70.	<p>La acțiunea 2.1.2 <i>Sporirea responsabilității conducătorilor entităților publice pentru dezvoltarea, menținerea și consolidarea climatului de integritate prin creșterea graduală a numărului de entități publice evaluate anual,</i> <u>Se propune:</u> indicatorul de monitorizare „Climatul de integritate instituțională în cadrul entităților evaluate consolidat” să fie înlocuit cu indicatorul „<i>Pondere medie de acțiuni realizate din Planurile de integritate aprobate și puse în implementare</i>”.</p> <p>Propunerea derivă din noțiunea stabilită la alin. (1), al art. 10. al Legii nr. 82/2017 integrității, care indică că Climatul de integritate instituțională se cultivă prin realizarea unor măsuri, adică mai multe acțiuni realizate în complex, și nu indicatori.</p>	<p>Se acceptă. Proiectul a fost ajustat, fiind luate în calcul obiecțiile și propunerile înaintate de către autorul avizului.</p>
<p>Serviciul de Informare și Securitate (demersul nr. E/10395 din 02.10.2023)</p>	71.	<p>La acțiunea 1.5.1 <i>Implementarea cooperării/ raportării/ schimbul rapid intersectorial de informații între Comisia Electorală Centrală, Procuratura Anticorupție, Centrul Național Anticorupție, Ministerul Afacerilor Interne (Inspectoratul General al Poliției), Serviciul de Informații și Securitate referitor la finanțarea partidelor și combaterea fraudei electorale, în special în perioada electorală,</i></p>	<p>Se acceptă. Proiectul a fost ajustat, fiind luate în calcul obiecțiile și propunerile înaintate de către autorul avizului.</p>

	<p><u>Se propune:</u> de a fi reformulat indicatorul de monitorizare „Grup intersectorial creat pentru a elabora mecanisme de cooperare rapidă” în următoarea redacție „<i>Crearea grupurilor intersectoriale pentru comunicare rapidă în perioada electorală</i>”.</p> <p>Totodată, termenul de realizare a acțiunii necesită de a fi redactat în felul următor: „<i>Începutul campaniei electorale</i>”</p>	
72.	<p>La Obiectivul specific 2.3 <i>Eficientizarea procesului de judecare și sancționare a cazurilor de corupție,</i></p> <p><u>Se propune:</u> suplimentar Acțiune 2.3.8 „<i>Modificarea prevederilor Codului Penal în conformitate cu recomandările Curții Constituționale expuse în Hotărârile nr.22 din 27.06.2017, nr.33 din 07.12.2017, nr.22 din 01.10.2018, nr.24 din 17.10.2019 și nr.39 din 21.12.2021.</i></p> <p>Instituții responsabile: Parlamentul RM, Ministerul Justiției, Procuratura Generală, Centrul Național Anticorupție, Procuratura Anticorupție.</p> <p>Serviciul reiterează că prin Hotărârile Curții Constituționale nr.22 din 27.06.2017, nr.33 din 07.12.2017, nr.22 din 01.10.2018, nr.24 din 17.10.2019 și nr.39 din 21.12.2021, următoarele sintagme din Codul penal au fost declarate neconstituționale: „soldată(e) cu urmări grave”, „alte urmări grave” și „intereselor publice sau”.</p> <p>Totodată, a fost solicitat aducerea normelor penale vizate în hotărârile menționate, în corespundere cu raționamentele Curții Constituționale .</p>	Se acceptă

	<p>Subsidiar, Curtea Constituțională a subliniat necesitatea stabilirii în legea penală a unui prag valoric al daunei considerabile și esențiale pentru excluderea estimărilor subiective, prezente inclusiv în art. art. 327, 328 și 335 din Codul penal al RM.</p> <p>Astfel, până în prezent recomandările Curții Constituționale nu au fost realizate, fapt care perpetuează situația încadrării juridice a faptelor în mod neuniform și arbitrat (neavând criteriile clar definite a sintagmelor respective, în unele cazuri organul de urmărire penală/ procurorul încadrează fapta conform Codului penal, în alte cazuri conform Codului contravențional, iar uneori chiar fără a constata caracterul ilicit al faptei).</p>	
<p>Ministerul Muncii și Protecției Sociale (demersul nr.02/3889 din 02/09/2023)</p>	<p>73. La Obiectiv General 1.1. Consolidarea eforturilor în combaterea corupției și promovarea integrității în Republica Moldova, <u>Se propune:</u> crearea unei Celule de Sinergie Interinstituțională pentru facilitarea și stimularea conștiinței civice și interesului public în combaterea corupției după conceptul de "ghișeu unic," care ar simplifica și ar eficientiza procesul de obținere a informațiilor și a sprijinului pentru combaterea corupției. Această celulă ar funcționa ca un punct central de contact pentru cetățeni, facilitând accesul la informații despre legislația anticorupție, proceduri și instituții relevante, și ar stimula conștiința civică și interesul public în vederea implicării active în prevenirea și combaterea corupției.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Specificăm că, prin „ghișeu unic”, se înțelege un mecanism care permite solicitanților serviciilor publice să primească informație și documente standardizate printr-un singur punct de recepționare, astfel fiind îndeplinite toate cerințele relevante ale legislației cu privire la solicitarea serviciilor. Or, în conformitate cu prevederile art.art.12-18 al Legii nr.133 din 08.07.2011 privind protecția datelor cu caracter personal, subiectul datelor cu caracter personal dispune de dreptul de informare, dreptul de acces la datele cu caracter personal, dreptul de intervenție asupra datelor cu caracter personal, dreptul de opoziție al subiectului datelor cu caracter personal, dreptul de a nu fi supus</p>

		unei decizii individuale, dreptul de acces la justiție. Astfel, în scopul exercitării drepturilor prevăzute de Lege, subiectul datelor cu caracter personal este în drept să se adreseze cu o cerere scrisă către CNA, în care să indice informația solicitată.
74.	<p>Promovarea Transparenței și Responsabilității în Instituțiile Publice:</p> <p>Astfel pentru a reduce riscul corupției, este esențial să se promoveze transparența și responsabilitatea în cadrul instituțiilor publice. Acest obiectiv ar viza dezvoltarea și implementarea unor măsuri concrete pentru a asigura că instituțiile guvernamentale funcționează într-un mod transparent și sunt supuse unui control adecvat. Acest lucru ar include dezvoltarea unor mecanisme de raportare a abuzurilor și încurajarea utilizării acestora, precum și revizuirea și îmbunătățirea proceselor de achiziții publice pentru a reduce riscul corupției.</p>	<p>S-a luat act de propunere.</p> <p>Menționăm că Obiectivul specific 1.1. <i>Consolidarea climatului de integritate în cadrul entităților publice până în anul 2028, prin realizarea eficientă și conștiincioasă a standardelor de integritate</i>, urmărește cultivarea integrității, transparenței în sectorul public și a climatului de toleranță zero la corupție în cadrul entităților publice din Republica Moldova, prin implementarea mecanismelor de asigurare a integrității prevăzute în Legea 82/2017.</p>
75.	<p>Consolidarea Capacității Instituțiilor Anticorupție:</p> <p>Pentru a asigura eficiența luptei împotriva corupției, este esențial să se consolideze capacitățile instituțiilor anticorupție, cum ar fi CNA, PA, ANI, IGP, SIS, etc. Acest obiectiv ar viza creșterea resurselor umane și financiare, dezvoltarea de programe de formare și perfecționare pentru personalul acestor instituții, precum și consolidarea cooperării între ele pentru a îmbunătăți schimbul de informații și coordonarea acțiunilor anticorupție.</p>	<p>S-a luat act de propunere.</p> <p>Măsurile date sunt prevăzute în cadrul Obiectivului General 2, Obiectivul specific 2.1. și obiectivul specific 2.2.</p>
76.	<u>Se propune</u> : Includerea următoarelor Obiective Specifice:	Nu se acceptă.

	<p>– Crearea unei adrese electronice unice și a unui număr de telefon unic pentru raportarea cazurilor de corupție, actelor conexe corupției și faptelor coruptibile, care ar simplifica și ar centraliza procesul de raportare și monitorizare.</p>	<p>Menționăm că, în cadrul CNA este instituită linia națională anticorupție, care funcționează în regim non-stop.</p> <p>Totodată, este funcțională și linia specializată anticorupție, prin intermediul liniei telefonice, care este activă în orele de program (08.00 – 17.00, de luni până vineri), cetățenii pot sesiza subdiviziunea de securitate internă a CNA despre actele de corupție comise de angajații CNA.</p> <p>Sistemul liniilor telefonice anticorupție funcționează în vederea recepționării prin intermediul telefonului a informației referitoare la comiterea actelor de corupție și conexe lor sau a faptelor de comportament corecțional, examinării informației recepționate și întreprinderii măsurilor de rigoare, inclusiv prezentarea materialelor respective organului competent.</p>
77.	<p>Obiective Specifice: Desemnarea persoanelor responsabile (Contact Point) în cadrul tuturor entităților publice pentru implementarea eficientă a misiunii și scopului celulei de sinergie interinstituțională.</p> <p>În acest context, specificăm că pentru a asigura succesul și eficiența celulei de sinergie interinstituțională propuse, este esențial să se desemneze persoane responsabile (Contact Point) în cadrul fiecărei entități publice participante. Aceste persoane ar avea rolul de a facilita și coordona colaborarea și schimbul de informații între entitățile publice și celula de</p>	<p>S-a luat act de propunere.</p>

		sinergie, asigurând astfel implementarea eficientă a misiunii și a scopului acesteia.	
		78. La proiectul Planului de acțiuni privind implementarea Programului Național de Integritate și Anticorupție pentru anii 2024-2028, <u>Se propune:</u> înlocuirea expresiei "dezagregat pe gen" cu expresia " <i>dezagregat pe sex</i> ". <i>Această schimbare reflectă o terminologie mai actuală și mai precisă în domeniul egalității de gen și al analizei datelor în funcție de gen.</i>	Se acceptă. Proiectul a fost ajustat, fiind luate în calcul obiecțiile și propunerile înaintate de către autorul avizului.
Instituția Publică Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului (demersul nr. 1220-06/26 din 02.10.2023)		79. Cu titlul general, remarcăm oportunitatea revizuirii Obiectivelor specifice, sau completării acestora, în sensul oferirii unor direcții clare care ulterior vor facilita reflectarea rezultatelor preconizate specifice în urma implementării acțiunilor din Planul de acțiuni al Programului propriu-zis. Obiectivele specifice stabilite, urmează a fi însoțite de indicatori de rezultat măsurabili, calitativi și/sau cantitativi, care vor indica efectele ce vor fi obținute pe termen mediu. Astfel, formularea acestora în maniera SMART, poate fi asigurat prin intermediul indicatorilor de rezultat și țintelor propuse.	S-a luat act de propunere. Invocăm că, în PNIA sunt descrise argumentarea obiectivelor speciale, precum și identificarea de indicatori de rezultat și ținte.
		80. Pentru evitarea interpretării eronate a textului "sectorul privat" de la Obiectivul general 3 <i>Cultivarea integrității și diminuarea actelor de corupție în sectorul privat</i> , <u>Se propune:</u> a reconsidera sau a transfera Obiectivul specific 3.1 Consolidarea standardelor de transparență și integritate în întreprinderile de stat și municipale, către Obiectivul general 1	S-a luat act de propunere. În denumirea Obiectivului general 3. va fi adăugat sintagma ... „ <i>inclusiv în întreprinderile cu capital integral și majoritar de stat</i> ”.

	<p>81. La partea ce vizează acțiunile stabilite în Plan, acestea <u>se propun</u> a fi revizuite prin păstrarea acțiunilor care reflectă reformele propuse în domeniul prevenirii și combaterii corupției. Este resimțită o abundență de acțiuni recurente și/sau intermediare, ce ar putea afecta negativ monitorizarea și implementarea Planului.</p>	<p>S-a luat act de propunere. Totodată, menționăm că pentru a asigura continuitatea implementării politicilor anticorupție, unele din acțiuni, care în Strategia Națională de Integritate și Anticorupție pentru perioada 2017-2023 nu au fost realizate din anumite circumstanțe, au fost preluate și încadrate în Planul de acțiuni al PNIA.</p>
	<p>82. Revizuirea indicatorilor de monitorizare (produs) stabiliți per acțiune. Fiecare indicator trebuie să indice o valoare care să reprezinte ținta ce urmează a fi atinsă. Astfel, urmează a fi regândiți indicatorii de la acțiunile 1.2.10, 1.2.12, 1.5.2, 1.5.3 etc. (de ex: stipularea actului normativ suspus modificării/aprobării).</p>	<p>S-a luat act de propunere.</p>
	<p>83. La secțiunea III "Costuri" proiectul nominalizat urmează a fi ajustat în conformitate cu prevederile pct.11 supct.6) din Hotărârea Guvernului nr. 386/2020 cu privire la planificarea, elaborarea, aprobarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea documentelor de politici publice, cu reflectarea separat pe ani a cheltuielilor prevăzute în acest scop. Astfel, la "Costuri" vor fi estimate resursele financiare necesare în implementarea acestui Program, cât și resursele parvenite din surse externe, donații oferite în condițiile legii. <u>Se propune</u> examinarea posibilităților de acoperire a cheltuielilor pentru acțiunile setate în Plan, în limita cadrului de resurse disponibile necesare pentru implementarea Programului respectiv, precum și corelarea acestuia cu</p>	<p>S-a luat act de propunere. Estimarea corespunzătoare a costurilor resurselor necesare pentru punerea în aplicare a Programului, cu identificarea sursele de finanțare, sunt descrise la capitolul „Costuri de implementare și surse de finanțare”.</p>

		prevederile Cadrului Bugetar pe Termen Mediu pentru anii 2024-2026, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 408/2023.	
	84.	În partea ce vizează coloana „termen de realizare”, urmează a fi inclus <u>termenul final de realizare a acțiunii</u> , iar monitorizarea anuală a acțiunii respective va fi realizată prin intermediul indicatorului de monitorizare. Mai mult ca atât, și Ghidul metodologic privind integrarea prevederilor Strategiei naționale de dezvoltare în documentele de planificare și documentele de politici publice la nivel național, stabilește că pentru fiecare acțiune din program se va indica trimestrul și anul în care va fi realizată integral acțiunea. Formulări de tip continuu/permanent vor fi evitate.	S-a luat act de propunere. Întru asigurarea fezabilității implementării acțiunilor planificate în perioada pentru care este elaborat PNIA, în capitolul „Termeni de realizare” este indicat trimestrul și anul în care se estimează realizarea deplină a acestei.
Agenția Servicii Publice (demersul nr. 01/1628 din 04.10.2023)	85.	Agenția Servicii Publice, considerăm necesară claritatea atribuirii întreprinderilor de stat și municipale din Obiectivul specific 3.1 Consolidarea standardelor de transparență și integritate în întreprinderile de stat și municipale, la sectorul privat și anume la Obiectivul general 3 Cultivarea integrității și diminuarea actelor de corupție în sectorul privat . <u>Se propune:</u> de substituit cuvintele „sectorul privat” cu cuvintele „sectorul real”.	S-a luat act de propunere. Denumirea Obiectivului general 3.1 a fost completat cu sintagma „sectorul privat”.
Ministerul Mediului (demersul nr. 02-07/2248 din 03.10.2023)	86.	Planul de acțiuni remis spre avizare este parte integrată al Programului. Dat fiind faptul că Strategia Națională de Integritate și Anticorupție pentru anii 2017-2023 este la etapa de finalizare a implementării, <u>Se propune:</u> de a revizui prioritatea/necesitatea elaborării unui Program ca document de politici, or Obiectivele Generale și specifice ale Programului Național și Anticorupție	S-a luat act de propunere. Menționăm că, la elaborarea Programului Național de Integritate și Anticorupție 2024-2028, care asigură o continuitate și sinergie intervențiilor cu SNIA 2017-2023 au fost luate în considerare și angajamentele documentelor de planificare naționale (Strategia națională de dezvoltare; Planul național de dezvoltare;

		2024-2028, care este în proces de elaborare necesită să se regăsească în noul document de politici anticorupție la nivel de Strategie.	etc.), precum și angajamentele internaționale (Acordul de Asociere între Republica Moldova; Agenda de Dezvoltare Durabilă 2030; etc.). Totodată, Programul a fost elaborat în conformitate cu Hotărâre Guvernului nr. 386/2020 cu privire la planificarea, elaborarea, aprobarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea documentelor de politici publice.
	87.	În vederea evitării ambiguității, în circumstanța în care în versiunea actuală a proiectului nu se face referire la aspecte/condiționalități normative, descrierea vulnerabilităților și problemelor care generează fenomenul corupției la nivel sectorial, este imperios de a studia descrierea problemelor, analiza situației (analiza ex-ante), astfel se va specifica dezideratul general, cu impact asupra schimbărilor care se vor produce la nivel de sector, urmare a implementării Planului vizat.	S-a luat act de propunere. Întru elaborarea unui document de politici anticorupție bine fundamentat și relevant, versiunea actuală a Planului de acțiuni a fost remisă entităților publice spre consultare, coordonare, ajustare și îmbunătățirea documentului. Ulterior, PNIA și Planul de acțiuni actualizat, va fi remis spre consultare și avizare tuturor factorilor cheie. Următoarea etapă, documentul va fi propus spre aprobare de către Parlament.
	88.	La expunerea obiectivelor specifice atragem atenție că, acestea trebuie să fie formulate SMART, astfel în cât ulterior să fie evaluate eficiența implementării politicilor. În acest context, considerăm necesară reformularea obiectivelor specifice.	Se acceptă. Obiectivele specifice au fost revizuite și reformulate, potrivit propunerilor.
Ministerul Finanțelor (demersul nr. 05-17/234 din 03.10.2023)	89.	La acțiunea 1.1.21 Asigurarea implementării managementului riscurilor de corupție , în coloana „Indicatori de monitorizare, textul „Raportul privind implementarea măsurilor de tratare a riscurilor, elaborat anual” urmează a fi revizuit, deoarece cadrul normativ în domeniul managementului riscurilor <i>nu</i>	S-a luat act de propunere. Textul indicatorului de monitorizare va fi redactat, cum este prevăzut în Ghidul metodologic privind implementarea managementului riscurilor de fraudă și

	<p><i>prevede obligativitatea, pentru entitățile publice, de elaborare a unor rapoarte separate privind măsurile/activitățile de control a riscurilor. Deseori, raportarea măsurilor/activităților de control, implementate în vederea gestionării riscurilor, se efectuează integrat în rapoartele de performanță cu privire la progresele înregistrate în implementarea planului anual de activitate al entității.</i></p>	<p>corupție în cadrul entităților publice din Republica Moldova. Varianta redactată: <i>Raportului privind rezultatele evaluării riscurilor de fraudă și corupție, elaborat.</i></p>
90.	<p>La acțiunea 1.2.11. Dezvoltarea abilităților și capacității consilierilor de integritate prin instruire și asistență tehnică și la acțiunea 1.2.12. Asigurarea creării și funcționării unei platforme de comunicare națională a consilierilor de integritate, <u>Se propune</u> excluderea sintagmelor „Entitățile publice” și „Entitățile publice (Consilierii de Integritate din cadrul entităților)” din coloana „Autorități/instituții responsabile”. Realizarea acțiunilor date, ține exclusiv de competențele Centrului Național Anticorupție.</p>	<p>S-a luat act de propunere. În Planul de acțiuni au fost operate modificări, acțiunile vizate fiind excluse.</p>
91.	<p>La acțiunea 1.3.1 Asigurarea gestionării transparente și responsabile a patrimoniului public și a asistenței externe, în coloana „Indicatori de monitorizare, după textul „ale activității de audit” de a completa cu textul „<i>precum și rapoartele anuale privind activitatea de audit intern</i>”.</p> <p>Textul „Declarațiile privind buna guvernare” de substituit cu textul „<i>Declarații de răspundere managerială</i>”, pentru aducerea în concordanță cu prevederile art.16 alin. (1) din Legea nr.229/2010 privind controlul financiar public intern.</p>	<p>Se acceptă. Au fost operate modificări potrivit propunerilor.</p>

	<p>Textul „Raportul anual consolidat privind controlul financiar public intern” de completat cu cuvintele „prezentat Guvernului”.</p> <p>Totodată, coloana „Indicatori de monitorizare” se va completa cu un indicator nou cu următorul conținut „<i>Rapoartele anuale (consolidate) privind controlul intern managerial elaborate și aprobate de către entitățile publice</i>”.</p>	
92.	<p>Acțiunea 1.3.2 <i>Actualizarea sistemului MTender pe baza standardelor Open Contracting Data Standard (OCDS), asigurând o transparență și un mecanism eficient de monitorizare a achizițiilor publice și</i> acțiunea 1.3.3 <i>Actualizarea sistemului MTender pentru a acoperi întregul ciclu de achiziții, de la planificarea achizițiilor până la implementarea, modificarea și finalizarea contractelor într-un format care poate fi citit de sistem compatibil cu modulul Business Intelligence</i></p> <p><u>Se propune:</u> a fi excluse din motivul evitării dublării cu prevederile Programului național de dezvoltare al sistemului de achiziții publice pentru anii 2023-2026 deja aprobat.</p> <p>Mai mult, a fost luată decizia inițierii implementării unui sistem electronic nou de achiziții, respectiv, acțiunea formulată nu coincide cu acțiunile ce urmează a fi realizate întru implementarea Obiectivul specific 2. ”Re-engineering-ul sistemului electronic de achiziții, pentru a răspunde cerințelor la nivel național și european, și realizarea a minim 80% din valoarea achizițiilor inițiate anual cu utilizarea sistemului electronic (e-procurement) pentru întreg ciclul de achiziții</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Acțiunile vizate au fost revizuite și excluse din proiectul Planului de acțiuni.</p>

	(planificare, derularea procedurii, atribuire, managementul contractului – amendamente), începând cu anul 2025” din Programul menționat.	
93.	<p>Acțiunea 1.3.4 Efectuarea achizițiilor cu valoare redusă prin sistemul MTender,</p> <p><u>Se propune:</u> a fi exclusă, dat fiind faptul că, la data de 01.07.2023 a fost aprobat Regulamentul cu privire la achizițiile publice de valoare mică prin Hotărârea Guvernului nr. 870/2023, care prevede că „Autoritatea/entitatea contractantă este obligată să desfășoare achizițiile publice de valoare mică prin intermediul SIA „RSAP”.</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Proiectul a fost ajustat, acțiunea fiind exclusă.</p>
94.	<p><u>Se propune:</u> la elaborarea Programului național de dezvoltare al sistemului de achiziții publice pentru anii 2023-2026, au fost respectate măsurile de integritate și anticorupție în domeniul achizițiilor publice, la fel au fost formulați indicatori de monitorizare detaliați, cât și acțiuni complexe. Astfel, <u>propunem</u> ca acțiunile ce vizează achizițiile publice să fie excluse, pentru a se evita repetarea, sau redarea într-o formă ce deviază de la obiectivele Programului sau care nu se regăsesc în Program.</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Proiectul a fost ajustat, acțiunile fiind revizuite în acest sens.</p>
95.	<p>La acțiunea 2.1.7. Elaborarea unui ghid practic de prevenire a incidentelor de integritate în administrația publică,</p> <p><u>Se propune</u> excluderea sintagmei “Entitățile publice (la nivel central și local de nivelul II)” din coloana „Autorități/instituții responsabile”. Realizarea acțiunii date, ține de competențele Centrului Național Anticorupție, care este organ abilitat de a</p>	<p>Se ia act de propunere.</p> <p>Acțiunea a fost exclusă.</p>

	<p>întreprinde măsurile necesare de prevenire a corupției și actelor conexe corupției pe teritoriul Republicii Moldova.</p>	
96.	<p>La acțiunea 2.2.4 <i>Consolidarea capacității instituționale a CNA și a PA în ceea ce privește investigarea și combaterea actelor de corupție și conexe acestora prin bugetarea sa eficientă,</i> <u>Se propune</u> <i>excluderea Ministerului Finanțelor ca instituție responsabilă din coloana „Autorități/instituții responsabile”,</i> deoarece, eficiența gestionării alocațiilor primite depinde nemijlocit de instituțiile vizate (prin recrutarea personalului suficient și calificat, precum și dotarea cu tehnică/resurse informaționale necesare). Ministerului Finanțelor la rândul său, revenindu-i rolul de alocare a mijloacelor financiare în strictă concordanță cu sumele aprobate în Legea bugetară anuală.</p>	<p>Se acceptă.</p>
97.	<p>La acțiunea 3.1.1 <i>Dezvoltarea (actualizarea) și implementarea Codului-model de conduită pentru întreprinderile de stat și municipale și instruirea personalului,</i> <u>Se recomandă</u> de a ține cont de obiectivele specifice și intervențiile prioritare pentru atingerea obiectivelor generale, cuprinse în Strategia cu privire la administrarea proprietății de stat în domeniul întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat pentru anii 2023-2030, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.911/2022, conform căreia Agenția Proprietății Publice va aproba Codul Guvernanței Corporative aplicabil tuturor întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu</p>	<p>Se ia act de propunere. Acțiunea a fost modificată în următoarea redacție: <i>„Asigurarea prin intermediul organelor de conducere a implementării Codului-model de conduită pentru întreprinderile de stat și municipale și instruirea personalului”</i></p>

	capital de stat, prin intermediul căruia va fi îmbunătățită Guvernanța corporativă a entităților de stat.	
98.	<p>Acțiunea 3.1.2 <i>Identificarea unor criterii unitare și prestabilite pentru remunerarea membrilor consiliilor de administrație, legată de profitul net înregistrat, care exclude orice influență a conducerii companiei în redistribuirea profitului net,</i></p> <p><u>Se propune:</u> a fi reformulată, întrucât a fost aprobat Regulamentului privind selectarea candidaților pentru funcția de membru al consiliului întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital integral/majoritar de stat și condițiile de remunerare a acestora, prin Hotărârea Guvernului nr.209/2023.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Acțiunea a fost revizuită în acest sens în următoarea redacție: „<i>Elaborarea politicilor de remunerare a organelor de conducere și control a întreprinderilor publice, inclusiv plata recompensei din profitul net înregistrat a întreprinderii, , care exclude orice influență a conducerii companiei în redistribuirea profitului net.</i>”</p>
99.	<p>La acțiunea 3.1.4 <i>Elaborarea/actualizarea Registrul riscurilor de corupție și monitorizarea implementării acțiunilor de diminuare a riscurilor identificate,</i></p> <p><u>Se propune:</u> textul „Registrul riscurilor de corupție” de substituit cu textul „Registrul riscurilor, care include și riscurile de corupție”.</p> <p>În coloana „Indicatori de monitorizare”, textul „Registrul riscurilor de corupție aprobat și plasat pe pagina web a întreprinderii” de substituit cu textul „Registrele riscurilor, care include și riscurile de corupție, elaborate/actualizate de către întreprindere”.</p> <p>Concomitent, textul „Numărul de întreprinderi care au aprobat și publicat Registrul riscurilor de corupție” de substituit cu textul „Număr de întreprinderi care au aprobat Registrele riscurilor, care includ și riscurile de corupție”.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Invocăm că, în textul acțiunii au fost operate modificări „<i>Elaborarea/actualizarea Registrul riscurilor, care include și riscurile de fraudă și corupție și monitorizarea implementării acțiunilor de diminuare a riscurilor identificați</i>”.</p> <p>Totodată, reiterăm importanța Agenția Proprietăți Publice, autoritate responsabilă de implementarea acțiunii, precum și Entități cu capital integral sau majoritar de stat.</p>

	<p>De asemenea, în coloana „Autorități/instituții responsabile”, textul „Agenția Proprietăți Publice” de exclus, deoarece asigurarea elaborării/actualizării Registrului riscurilor, precum și implementării acțiunilor de diminuare a riscurilor identificate, ca parte integrată a responsabilității de organizare a sistemului de control intern managerial, conform art. 14 și art.15 al Legii nr.229/2010 privind controlul financiar public intern, revine conducătorului întreprinderii.</p> <p>În acest context se menționează că, începând cu 01.01.2021, domeniul de aplicare a Legii nr. 229/2010 privind controlul financiar public intern a fost extins asupra întreprinderilor de stat/municipale și societăților comerciale cu capital integral sau majoritar public, acestea având obligația de organizare a sistemului de control intern managerial, implicit de gestiune a riscurilor, precum și a activității de audit intern, similar tuturor entităților din sectorul public.</p>	
100.	<p>La acțiunea 3.1.5 Sporirea transparenței în întreprinderile de stat și municipale prin publicarea de rapoarte financiare anuale, rapoarte organelor de control, rapoarte auditorului, a planului de achiziție și a contractelor încheiate și rapoarte privind realizarea contractelor și acțiunea 3.1.6 Publicarea informațiilor privind componența Consiliilor de administrare, se menționează că, în conformitate cu prevederile Legii contabilității și raportării financiare nr.287/2017, situațiile financiare supuse auditului obligatoriu, raportul conducerii entităților respective și raportul auditorului se plasează pe pagina web a entității.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Acțiunea 3.1.5 a fost modificată conform recomandării Ministerului Dezvoltării Economiei și Digitalizării. Iar acțiunea 3.1.6 a fost exclusă din proiectul Planului de acțiuni.</p>

		Totodată, art. 18 al Legii nr.246/2017 cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală, stabilește actele pe care întreprinderea de stat/municipală este obligată să la plaseze pe pagina web oficială a sa și pe pagina web a fondatorului. În același sens art.90 al Legii privind societățile pe acțiuni nr.1134-XIII/1997 stabilește modul de publicare a informațiilor ce vizează activitatea societăților pe acțiuni. Astfel, în opinia Ministerului Finanțelor aceste <i>acțiuni nu au relevanță pentru a fi incluse în Planul dat.</i>	
<p>Uniunea Avocaților din Republica Moldova (demersul nr. UA/632/2023 din 26.09.2023)</p>	101.	<p>La acțiunea 1.2.7 Întocmirea de sinteze ale obiecțiilor incluse în rapoartele de expertiză anticorupție pe marginea proiectelor de acte normative și publicarea acestora pe pagina web a Guvernului/Parlamentului, <u>Se propune</u> completarea acțiunii astfel încât să se urmărească publicarea nu doar a sintezei asupra expertizei anticorupție, ci și a sintezei asupra tuturor avizelor recepționate în procesul de avizare (reavizare), publicarea tuturor celorlalte expertize, evaluări și studii pe marginea proiectului, publicarea rapoartelor și proceselor-verbale ale comisiilor permanente ale Parlamentului care vizează proiectul.</p>	<p>Se ia act de propunere. Potrivit proiectului, acțiunea indicată nu prevede întocmirea unei sinteze separate pe marginea obiecțiilor incluse în raportul de expertiză anticorupție. Acțiunea urmărește asigurarea respectării prevederilor articolului 39 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, care stabilește că la etapa de definitivare a proiectului, autorul proiectului studiază obiecțiile și propunerile prezentate în cadrul avizării și al expertizelor, recomandările recepționate în urma consultării publice și, după caz, obiecțiile și propunerile expertizei de compatibilitate cu legislația Uniunii Europene și decide asupra acceptării sau respingerii motivate a acestora. Totodată, această acțiune contribuie la responsabilizarea autorilor proiectului de a respecta reglementările cu privire la transparența în procesul decizional, care reprezintă unul din elementele de bază</p>

		ale bunei guvernări, informarea în mod deschis și explicit a cetățenilor, societății civile și a altor părți interesate.
102.	La acțiunea 1.4.1 <i>Elaborarea Legii privind activitatea de lobby</i> , <u>Se propune</u> premergător elaborării proiectului Legii privind activitatea de lobby, să se realizeze acțiunea ce ține de elaborarea conceptului unei astfel de legi, care să fie analizat și discutat cu societatea civilă și toate părțile interesate, și în dependență de concluziile acestei consultări publice să se acționeze în consecință.	Se acceptă. Acțiunile vis-a-vi de activitatea de lobby au fost revizuite, fiind stabilită o singură acțiune privind elaborarea unui studiu privind necesitatea reglementării activității de lobby și după caz modificarea cadrului normativ.
103.	La acțiunea 2.2.3 <i>Formarea și dezvoltarea competențelor ofițerilor de investigare și urmărire penală, a procurorilor prin formare profesională privind urmărirea penală a cazurilor de corupție</i> , <u>Se propune</u> instruirea în comun a procurorilor, ofițerilor de urmărire penală și avocaților, drept formă de instruire separată pentru anumite aspecte care vizează domeniul urmăririi penale a cazurilor de corupție.	Se ia act de propunere. În dependență de necesitățile identificate, resursele bugetare disponibile și Panul de instruire anual, vor fi planificate activitățile ținându-se cont de aspecte care vizează domeniul urmăririi penale a cazurilor de corupție.
104.	<u>Se propune</u> excluderea acțiunea 2.3.1 <i>Instituirea instanțelor/completelor de judecată specializate pe examinarea dosarelor pentru acte de corupție și conexe corupției</i> , deoarece sub aspect conceptual inițiativa instituirii unui tribunal specializat anticorupție, riscă să nu fie aplicată cu succes și să rămână o inițiativă eșuată. Sub acest aspect a se vedea observațiile Uniunii Avocaților din Republica Moldova expuse în avizul nr. UA/573/2023 din 28.08.2023, anexat.	Se ia act de propunere. Acțiunea dată constituie o continuitate a implementării politicii anticorupție, totodată fiind promovată de către Președinție, iar inițiativa legislativă privind instanța judecătorească anticorupție va fi înaintată Parlamentului Republicii Moldova.

	<p>105. La acțiunea 2.3.7 <i>Dezvoltarea capacităților avocaților cu privire la asistența acordată victimelor și părților vătămate în cadrul procedurilor penale privind infracțiunile de corupție și conexe corupției</i>, includerea unor acțiuni privind instruirea avocaților pentru anumite domenii de executarea cărora este responsabilă Uniunea Avocaților din Republica Moldova poate fi efectuată doar cu acordul Uniunii Avocaților din Republica Moldova și cu asigurarea resurselor bugetare corespunzătoare. În caz contrar, în lipsa resurselor financiare, asumarea de către Uniunea Avocaților din Republica Moldova a unor sarcini adiționale celor deja existente, este contrară autonomiei financiare și independenței organului profesional al avocaților.</p> <p><u>Se propune</u> excluderea Uniunii Avocaților din Republica Moldova drept entitate responsabilă de implementarea și raportarea acțiunii date din proiectul planului de acțiuni.</p>	<p>Se acceptă.</p>
	<p>106. <u>Se propune</u> excluderea acțiunea 3.2.1 <i>Efectuarea studiului privind oportunitatea implementării instituției Business Ombudsman în Republica Moldova</i> și 3.2.2. Modificarea cadrului normativ pentru instituirea Business Ombudsman, or anterior asemenea tentative au existat și la instituirea funcției Avocatului Poporului pentru afaceri (Business) s-a renunțat în rezultatul multiplelor avize negative asupra uni asemenea inițiative.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Acțiunile vis-a-vi de instituția Business Ombudsman în Republica Moldova au fost revizuite și s-a stabilit o singură acțiune privind elaborarea unui studiu privind oportunitatea creării instituției Business Ombudsman în Republica Moldova și după caz modificarea cadrului normativ.</p>
	<p>107. Acțiunea 3.3.1 <i>Instituirea unui cadru normativ unitar de reglementare a regimului de restricții și limitării în legătură cu încetarea mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu</i></p>	<p>Se ia act de propunere.</p> <p>Problematicile fenomenului de „migrare” a angajaților din sectorul public în privat, este abordată în</p>

		<p><i>și migrarea agenților publici în sectorul privat (pantufraj), a unor proceduri de control și sancționarea aferente încălcării interdicțiilor, trebuie precedat de un studiu complex și serios cu privire la soluțiile care pot fi propuse în vederea implementării unui mecanism ce ține de pantufraj.</i></p>	<p>numeroase studii, ultimul a fost efectuat în august 2023 de către expertul Consiliului Europei, Valts Kalniņš „Revizuirea cadrului legislativ existent al Republicii Moldova privind normele de etică și integritate aplicabile funcționarilor publici și aplicabilitatea acestuia în cazul persoanelor cu funcții de demnitate publică”.</p> <p>Prin urmare, se impune o analiză a acestora și operarea modificărilor la cadrul normativ, întru asigurarea unor reglementări unitare cu referire la regimul juridic al restricțiilor și limitărilor în legătură cu încetarea mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu.</p>
	108.	<p>Adițional, în vederea evitării dublării acțiunilor deja cuprinse în alte documente de politici existente sau în curs de elaborare, sugerăm să se excludă acțiunilor care se repetă în alte documente de politici.</p>	<p>Se ia act de propunere.</p>
<p>Instituția publică „Agenția de Guvernare Electronică” (demersul nr. 3007 – 195 din 03.10.2023)</p>	109.	<p>Comentarii de ordin general: În conformitate cu actele normative aferente domeniului schimbului de date și interoperabilității (Legea nr.142/2018 cu privire la schimbul de date și interoperabilitate și Hotărârea Guvernului nr.211/2019 privind platforma de interoperabilitate (MConnect)), participanții publici sunt obligați să efectueze schimbul de date prin intermediul platformei de interoperabilitate și să asigure condițiile tehnice necesare realizării schimbului de date, iar autoritățile și instituțiile publice cu atribuții în domeniul activității de supraveghere a entităților din sectorul financiar, al apărării</p>	<p>Se ia act de propunere.</p>

	<p>naționale, al securității statului, al menținerii ordinii publice, al contracarării infracționalității, al prevenirii și combaterii corupției, a actelor conexe corupției și a faptelor de comportament corupțional sunt exceptate de la prevederile prezentului alineat în măsura în care se aplică legislația specială respectivă. De asemenea, conform actelor normative respective asigurarea integrării sistemelor informaționale pe care le dețin cu platforma de interoperabilitate (MConnect), disponibilității datelor din aceste sisteme și furnizării lor în platforma MConnect reprezintă o obligație a furnizorilor de date, ca participanți la schimbul de date – autorități și/sau instituții publice și/sau o persoană juridică fondată sau gestionată de o autoritate și/sau instituție publică, precum și orice persoană juridică de drept privat care, în numele statului, al unei autorități și/sau instituții publice sau al unei persoane juridice, fondată sau gestionată de o autoritate și/sau instituție publică, gestionează sau deține sisteme informaționale de stat. Astfel, AGE, în calitate de posesor și deținător al platformei MConnect și autoritate competentă pentru asigurarea schimbului de date și interoperabilității are atribuțiile și responsabilitățile de reglementare a procedurilor specifice de depunere și de examinare a solicitărilor de conectare la platforma MConnect, de autorizare a schimbului de date prin intermediul platformei MConnect, de conectare tehnică (integrare) la platforma MConnect și nivelul agreat de servicii, inclusiv perioada de disponibilitate, nivelurile de disponibilitate și de accesibilitate ale platformei MConnect,</p>	
--	--	--

	de creare a condițiilor juridice, organizatorice și financiare pentru asigurarea bunei funcționări a platformei MConnect, precum și de asigurare a funcționării, administrării și dezvoltării continuă a platformei Connect.	
110.	Potrivit prevederilor Hotărârii Guvernului nr.760/2010, cu modificările introduse prin Hotărârea Guvernului nr. 414/2018, Instituția publică „Centrul de Guvernare Electronică (E-Government)” a fost redenumită în Instituția publică „Agenția de Guvernare Electronică”.	Se acceptă. Au fost operate modificări potrivit propunerilor.
111.	În baza comentariilor generale expuse supra, în limitele competențelor proprii ale AGE, <u>Se propune:</u> ca la definitivarea versiunii inițiale a proiectului de Plan de acțiuni în cauză să fie luate în considerare următoarele obiecții și recomandări: Acțiunile 1.1.8 Verificarea declarațiilor averilor și intereselor personale prin intermediul bazelor de date electronice externe fără necesitatea de a printa/solicita informațiile pe suport de hârtie și acțiunea 1.1.12 Implementarea verificării bazate pe riscuri declarațiilor averilor și intereselor personale, și indicatorii de monitorizare aferenți considerăm obligatoriu ca activitățile practice respective să fie consultate direcționat cu Agenția Națională de Integritate, ca și posesor al Sistemului informațional automatizat „e-Integritate”, instituit prin Hotărârea Guvernului nr.183/2019 și Hotărârea Guvernului nr. 228/2020. În acest context, precizăm că, în conformitate cu art.2 alin. (4) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, „entitățile deținătoare	Se acceptă. Acțiunile vizate au fost revizuite și ulterior excluse din proiectul Planului de acțiuni.

	<p>de registre de stat, de alte informații necesare pentru îndeplinirea eficientă a funcțiilor Autorității, indiferent de forma lor juridică de organizare, acordă Autorității acces gratuit la acestea prin intermediul platformei de interoperabilitate instituită de Guvern [...]”. Astfel, pentru punerea în aplicare a dispoziției legale enunțate, potrivit pct.4 sbp.3) din Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea SIA „e-Integritate”, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.228/2020, s-a stabilit ca una din funcțiile principale ale sistemului informațional respectiv constă în verificarea automatizată a declarațiilor în vederea depistării diferenței dintre datele indicate în declarații și datele din registrele de stat și alte sisteme informaționale, iar, conform pct.69 din același Regulament, SIA „e-Integritate” asigură interacțiunea și schimbul de date, prin intermediul platformei de interoperabilitate (MConnect) cu: SIA „Registrul de stat al populației”, SIA „Registrul de stat al unităților de drept”, SI al SFS, SIA „Registrul bunurilor imobile”, SIA „Registrul de stat al transporturilor”, SI integrat al IGPF și alte sisteme informaționale automatizate, considerate necesare pentru implementarea și dezvoltarea SIA „e-Integritate”.</p> <p>Prin urmare, în eventualitatea în care există anumite deficiențe în asigurarea consumului de către ANI a datelor din anumite resurse informaționale de stat și private sau în realizarea funcțiilor SIA „e-Integritate”, considerăm că acțiunile planificate trebuie să fie orientate anume spre înlăturarea deficiențelor respective, eventual, prin</p>	
--	--	--

	<p>dezvoltarea SIA „e-Integritate” prin implementarea unor funcționalități noi și asigurarea interacțiunii și cu alte resurse informaționale atât de stat, cât și cele private. Totodată, este important să nu se admită formarea unor baze de date/resurse informaționale paralele celei formate de SIA „e-Integritate” sau instituirea unor noi sisteme informaționale având aceeași destinație.</p> <p>De asemenea, considerăm că în realizarea acțiunilor respective ANI ar trebui să fie urmată de posesorii de resurse informaționale de stat și private concreți, iar AGE plasată după aceștia, pornind de la funcțiile ce-i revin ca posesor și deținător al platformei de interoperabilitate (MConnect).</p>	
112.	<p>Acțiunea 1.2.4 <i>Crearea unei platforme electronice a Guvernului ce ar permite monitorizarea externă a fluxului de proiecte de acte normative, precum și accesul publicului la proiectele respective și la materialele aferente din momentul transmiterii lor la Guvern</i>, urmează a fi exclusă întrucât dublează acțiunea 4.2.12. din Planul de acțiuni privind realizarea Programului de implementare, pentru anii 2023-2026, a Strategiei de reformă a administrației publice din Republica Moldova pentru anii 2023-2030, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 352/2023, prin care a fost planificată „Implementarea circuitului electronic al proiectelor de acte normative (e-Legislație)”, ce urmează să reprezinte o soluție care ar permite inclusiv monitorizarea externă a fluxului de proiecte de acte normative și accesul</p>	<p>Se acceptă. Acțiunea 1.2.4. a fost exclusă.</p>

	<p>publicului la proiectele respective la toate etapele de promovare a acestora.</p> <p>Motivăm această obiecție prin cerințele pct.34 sbp.2) din Regulamentul cu privire la planificarea, elaborarea, aprobarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea documentelor de politici publice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.386/2020, care impun identificarea documentelor de politici publice în proces de implementare care conțin prevederi conexe domeniului sau subdomeniilor de activitate, pentru a evita dublările și prevederile opozabile.</p>	
113.	<p>Acțiunea 1.2.8 <i>Evaluarea riscurilor de corupție în procesul de digitalizare a serviciilor publice</i> și indicatorul de monitorizare aferenți considerăm obligatoriu de consultat direcționat cu Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, responsabil de elaborarea și promovarea politicii în domeniul digitalizării serviciilor publice, conform pct.6 sbp.8) din Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea MDED, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 143/2021.</p> <p>În ceea ce privește AGE, ca instituția implementatoare a politicii de stat în domeniile modernizării și e-Transformare a guvernării, în primul rând, credem oportun să menționăm că activitatea practică respectivă, după cum a fost formulată de către CNA, nu are o legătură de cauzalitate cu indicatorul de monitorizare stabilit, care constă în „<i>Numărul de servicii publice supuse evaluării riscurilor de corupție înainte de digitalizare</i>”, în timp acțiunea se referă la evaluarea riscurilor de corupție <u>în procesul</u> de digitalizare a serviciilor publice.</p>	<p>Se ia act de propunere.</p> <p>Proiectul a fost ajustat, acțiunea fiind exclusă.</p>

	<p>Totodată, în ceea ce privește esența acțiunii respective, în interpretarea noastră, considerăm că <i>sarcina realizării acesteia ar trebui să revină nemijlocit prestatorilor de servicii publice, prin intermediul ministerelor și altor autorități administrative centrale, cu suportul MDED și, eventual, al AGE</i>. Motivăm această obiecție prin dispozițiile Legii nr.234/2012 cu privire la serviciile publice, și anume:</p> <ul style="list-style-type: none">▪ art.26 alin.(2) lit.n), o), p), q) și s) care stabilesc obligațiile prestatorilor de servicii publice: <p>„n) să colecteze datele statistice despre serviciile publice prestate pentru evaluarea serviciilor publice și a nivelului de satisfacție a beneficiarilor de servicii publice;</p> <p>o) să efectueze monitorizarea și evaluarea internă a calității serviciilor publice prestate;</p> <p>p) să prezinte autorității administrative centrale sau, după caz, autorității administrației publice locale informații complete și exacte, necesare pentru monitorizarea prestării și evaluarea calității serviciilor publice, conform competenței;</p> <p>q) să asigure modernizarea și să sporească continuu calitatea serviciilor publice prestate;</p> <p>[..] s) să instituie și să pună la dispoziția beneficiarului de servicii publice mecanisme efective pentru exprimarea opiniei referitoare la prestarea serviciilor publice, care să permită colectarea, sistematizarea și analizarea informațiilor referitoare atât la calitatea, eficiența și caracterul adecvat al serviciilor respective, cât și la problemele cu care se confruntă</p>	
--	---	--

	<p>beneficiarii de servicii publice în procesul interacțiunii cu prestatorul de servicii publice”;</p> <ul style="list-style-type: none">▪ art.8 lit.d) care stipulează că, în realizarea misiunii de elaborare și realizare a politicii de stat în domeniile de activitate de care sunt responsabile și care presupun prestarea serviciilor publice, ministerele și alte autorități administrative centrale subordonate Guvernului „prezintă, în modul stabilit de actele normative, inițiative de creare și dezvoltare a sistemelor informaționale de stat destinate prestării serviciilor publice, <i>inclusiv pentru digitalizarea serviciilor respective</i>”. <p>Concomitent, considerăm ca evaluarea de către autoritățile/instituțiile publice prestatoare de servicii publice și ministerele și alte autorități administrative centrale a riscurilor de corupție înainte de digitalizarea serviciilor publice ar putea fi realizată inclusiv în cadrul reingineriei acestora – exercițiul care ar trebui să anticipeze digitalizarea. Drept orientări metodologice în acest sens urmează a fi luată inclusiv <u>Metodologia privind reingineria serviciilor publice (gov.md)</u>, aprobată prin Ordinul Secretarului general al Guvernului nr.598-A din 10.08.2020 (<u>ordin sgg nr.598-a din 10.08.2020 aprobare metodologii.pdf (gov.md)</u>), care stabilește că scoaterea în evidență a cazurilor de corupție sau discreție excesivă la prestarea serviciilor publice este un criteriu-cheie pentru decidera includerii sau excluderii unui serviciu public de pe lista de reinginerie.</p>	
--	--	--

	<p>114. Acțiunea 1.2.9 <i>Extinderea listei de servicii publice prestate prin intermediul platformei electronice www.servicii.gov.md, considerăm necesar <u>de exclus</u>, deoarece sarcinile de extindere a listei de servicii publice prestate prin intermediul platformei electronice https://servicii.gov.md/ și, corespunzător, de încasare a plăților pentru serviciile publice prestate cu plată prin intermediul serviciului guvernamental de plăți electronice (MPay) reprezintă, de fapt, unele din obligațiile legale ale prestatorilor de servicii publice ce le revine acestora în conformitate cu dispozițiile art.26 alin.(2) lit.a) și b) și art.24 alin.(11) din Legea nr.234/2021 cu privire la serviciile publice, coroborate cu prevederile pct.4 lit.a) și c) din Hotărârea Guvernului nr.330/2012 cu privire la crearea și administrarea portalului guvernamental unic al serviciilor publice și pct.3 sbp.1) din Hotărârea Guvernului nr.712/2020 cu privire la serviciul guvernamental de plăți electronice (MPay).</i></p> <p>Totodată, în ceea ce privește AGE trebuie să precizăm că, potrivit atribuțiilor sale, Agenția asigură continuu funcționarea și administrarea portalului https://servicii.gov.md/ și, respectiv, a Serviciului MPay, precum și acordarea entităților prestatoare de servicii a suportului metodologic pentru actualizarea informației și integrarea în acestea a serviciilor electronice noi.</p> <p>Cu relevanță la activitățile în cauză, AGE, în calitate de posesor al portalului https://servicii.gov.md/, consideră oportun să vă informeze că portalul respectiv are două interfețe: interfața</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Proiectul a fost ajustat, acțiunea fiind exclusă.</p>
--	--	--

	<p>informativă – pe care se regăsesc fișele/pașapoartele serviciilor publice, ce, potrivit situației din 03.10.2023, conțin informații despre 714 servicii publice și interfața interactivă – care oferă beneficiarilor de servicii publice acces către 285 servicii publice prestate în mod electronic (e-servicii), ce au fost integrate cu portalul și, respectiv, accesibile de pe portal. De asemenea, vă informăm că sunt integrate cu Serviciul MPay serviciile publice prestate de ASP, Ministerul Educației și Cercetării, CNAS, Serviciul Fiscal de Stat, ANSA, MAEIE, Agenția Națională a Arhivelor etc., facilitând itinerarul de accesare al acestor servicii de către cetățeni și simplificând substanțial pentru beneficiarii serviciilor publice procedura de achitare.</p>	
115.	<p>Acțiunea 2.1.3 <i>Reglementarea normativă și dezvoltarea platformei de instruire online „eLearning” în domeniul anticorupție și integritate</i> și indicatorii de monitorizare aferenți considerăm necesar de revizuit, luând în considerare că, prin Hotărârea Guvernului nr. 411/2020, a fost instituită platforma guvernamentală de instruire la distanță (e-Learning), proprietate a statului. În context, menționăm că, în conformitate cu prevederile pct. 8 și 9 din această hotărâre s-a stabilit că la dezvoltarea serviciilor electronice de instruire a angajaților entitățile publice să utilizeze gratuit, ca prima opțiune, platforma e-Learning, încheind în acest sens contracte cu AGE. Prin urmare, pornind de la calitatea Ministerului Justiției și CNA de furnizori ai resurselor de instruire în platforma e-Learning, propunem ca acțiunea</p>	<p>Se acceptă. Proiectul a fost ajustat, fiind luate în calcul obiecțiile și propunerile înaintate de către autorul avizului.</p>

		respectivă să fie formulată, după cum urmează: „Dezvoltarea și plasarea pe platforma guvernamentală de instruire la distanță (e-Learning) a unei resurse de instruire în domeniul anticorupției și integrității”.	
Cancelaria de Stat (demersul nr. 21-78-10563 din 09.10.2023)	116.	<p>La obiectivul specific 1.1, <u>propunem</u> completarea Planului de acțiuni cu următoarele acțiuni:</p> <p>1.1.24. <i>Publicarea pe paginile web ale entităților publice a informațiilor privind normele și procedurile de etică și meritocrație aplicabile, inclusiv componenta nominală a comisiilor de concurs și a comisiilor de disciplină</i>. Indicatori de monitorizare – Numărul entităților publice care au publicat informația;</p> <p>1.1.25. <i>Elaborarea și publicarea pe paginile web ale entităților publice a instrucțiunilor clare, destinate publicului, privind procedurile de angajare a răspunderii disciplinare a agenților publici (în special – modul de sesizare a comisiilor de disciplină)</i>. Indicatori de monitorizare – Ponderea entităților publice care au elaborat și publicat instrucțiunile, %;</p> <p>1.1.26. <i>Elaborarea și publicarea pe paginile web ale entităților publice a .</i> Indicatori de monitorizare - Ponderea entităților publice care au elaborat și publicat ghiduri privind avertizările de integritate, %”.</p> <p>Termenul de realizare al acțiunilor propuse urmează a fi „trimestrul I, 2025”, acțiunile urmând a fi realizate din și în limita resurselor bugetare disponibile, autorități responsabile fiind entitățile publice (nivel central și local de nivelul II).</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Obiectivul specific 1.2. Asigurarea unei guvernări deschise și respectarea transparenței în procesul decizional, a fost suplinit cu acțiunile propuse de către autorul avizului.</p>

	<p>117. Pentru acțiunea 1.1.1 <i>Asigurarea angajării și promovării agenților publici pe bază de merit și de integritate profesională, <u>propunem</u> revizuirea termenului de realizare, deoarece nu este clar specificat care sunt indicatorii de progres și care este autoritatea responsabilă care va colecta rapoartele anuale. Observație valabilă și pentru acțiunea 1.1.2.</i></p>	<p>Se ia act de propunere. Menționăm că, rapoartele anuale privind implementarea Planului de acțiuni a PNIA 2024-2028, vor fi elaborate de către CNA, de altfel și în prezent, monitorizarea SNIA 2017-2023 este efectuată de către CNA. Cu referire la termenul de realizare este intricat permanent cu raportarea anuală, pentru a asigura o monitorizare constant a implementării climatului de integritate instituțional.</p>
	<p>118. Pentru acțiunea 1.1.2 <i>Dezvoltarea cursului on-line de formare anticorupție și integritate dedicată funcționarilor publici (debutanți: în primele 6 luni de la angajare) pentru utilizare în procesul de integrare în cadrul entităților publice, <u>Se propune</u> includerea rubrica „Autorități responsabile” Agenția de Guvernare Electronică, administrator a platformei guvernamentale de instruire la distanță eLearning (MLearn) și Institutul de Administrație Publică.</i></p>	<p>Se acceptă. Proiectul a fost ajustat, cu includerea <i>Agenția de Guvernare Electronică</i> în rubrica Autoritate/instituții responsabile.</p>
	<p>119. Totodată, se impune necesitatea corelării acțiunii 1.1.2 <i>Dezvoltarea cursului on-line de formare anticorupție și integritate dedicată funcționarilor publici (debutanți: în primele 6 luni de la angajare) pentru utilizare în procesul de integrare în cadrul entităților publice, cu acțiunea 2.1.3. Reglementarea normativă și dezvoltarea platformei de instruire online „eLearning” în domeniu anticorupție și integritate.</i></p>	<p>Se acceptă. A se vedea comentariile de la pct. 47</p>

	<p>120. Acțiunea 1.2.4. <i>Crearea unei platforme electronice a Guvernului ce ar permite monitorizarea externă a fluxului de proiecte de acte normative, precum și accesul publicului la proiectele respective și la materialele aferente din momentul transmiterii lor la Guvern,</i> <u>se propune</u> a fi exclusă, având în vedere că aceasta deja este prevăzută în Planul de acțiuni pentru anii 2023-2026 al Programului de implementare a Strategiei de reformă a administrației publice din Republica Moldova pentru anii 2023-2030, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 352/2023 (acțiunea 4.2.12 „Implementarea circuitului electronic al proiectelor de acte normative (e-Legislație)”, cu termen de realizare decembrie 2026.</p>	<p>Se acceptă. Acțiunea 1.2.4. urmează a fi exclusă.</p>
	<p>121. Acțiunea 1.2.5 <i>Revizuirea și aprobarea modificărilor la Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative în sensul instituirii obligativității efectuării expertizei anticorupție asupra proiectului actului normativ definitiv,</i> <u>Se propune:</u> de a exclude, deoarece este contradictorie noului concept al Legii nr. 100/2017, care prevede că expertiza anticorupție se va efectua concomitent cu avizarea acestuia și doar expertiza juridică se va efectua asupra proiectului definitiv.</p>	<p>Nu se acceptă. Acțiunea prevăzută urmărește eliminarea neconcordanțelor legislative care au generat controverse și interpretări la implementarea mecanismului de expertiză anticorupție. Este relevant de menționat că o acțiune similară este prevăzută în Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei naționale de integritate și anticorupție pentru anii 2017-2020, aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr.56 din 30.03.2017, prioritatea II.3. Transparență și responsabilitate în fața cetățenilor, acțiunea 22, termenul scadent fiind trimestrul II al anului 2022. Întru asigurarea că modificările care vor fi operate la Legea nr.100/2017 vor avea drept scop uniformizarea</p>

			<p>cadrului normativ în ceea ce privește efectuarea expertizei anticorupție asupra proiectului definitivat în baza propunerilor și obiecțiilor expuse în procesul de avizare și/sau de consultare a părților interesate, cu Legea integrității nr.82/2017 și cu Strategia națională de integritate și anticorupție pentru anii 2017-2020, aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr.56 din 30.03.2017 se propune păstrarea acțiunii în cuprinsul proiectului de plan de acțiuni.</p>
122.	<p>Totodată, având în vedere cele menționate supra, se propune modificarea redacției acțiunii 1.2.6 <i>Transmiterea tuturor proiectelor de acte normative pasibile de expertiza anticorupție, după definitivarea proiectelor în urma avizării, la CNA pentru efectuarea expertizei anticorupție,</i> după cum urmează: „Asigurarea transmiterii spre expertizare a tuturor proiectelor de acte normative pasibile de expertiza anticorupție”. Indicatori de monitorizare – „Ponderea proiectelor de acte normative (pasibile de expertiza anticorupție în condițiile Legii nr.82/2017) elaborate de către autoritățile publice centrale cu drept de inițiativă legislativă/deputați din Parlament și supuse acestei expertize, %”.</p>		Se acceptă.
123.	<p>Pornind de la prevederile cadrului normativ din domeniul anticorupție care nu prevede întocmirea unei sinteze separate pentru obiecțiile conținute în expertiza anticorupție, propunem reformularea acțiunii 1.2.7 <i>Întocmirea de sinteze ale obiecțiilor incluse în rapoartele de expertiză anticorupție</i></p>		<p>Se ia act de propunere.</p> <p>Potrivit proiectului, acțiunea indicată nu prevede întocmirea unei sinteze separate pe marginea obiecțiilor incluse în raportul de expertiză anticorupție.</p>

	<p><i>pe marginea proiectelor de acte normative și publicarea acestora pe pagina web a Guvernului/Parlamentului,</i> <u>Varianta propusă:</u> „Integrarea sintezei obiecțiilor din rapoartele de expertiză anticorupție pe marginea proiectelor de acte normative, în sinteza obiecțiilor și propunerilor (recomandărilor) autorităților publice, și publicarea acestora pe pagina web a Guvernului/Parlamentului”.</p>	<p>Acțiunea urmărește asigurarea respectării prevederilor articolului 39 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, care stabilește că la etapa de definitivare a proiectului, autorul proiectului studiază obiecțiile și propunerile prezentate în cadrul avizării și al expertizelor, recomandările recepționate în urma consultării publice și, după caz, obiecțiile și propunerile expertizei de compatibilitate cu legislația Uniunii Europene și decide asupra acceptării sau respingerii motivate a acestora.</p> <p>Totodată, această acțiune contribuie la responsabilizarea autorilor proiectului de a respecta reglementările cu privire la transparența în procesul decizional, care reprezintă unul din elementele de bază ale bunei guvernări, informarea în mod deschis și explicit a cetățenilor, societății civile și a altor părți interesate.</p>
124.	<p>La acțiunea 2.1.6 Îmbunătățirea capacităților instituționale ale Centrului Național Anticorupție în domeniul prevenirii corupției, la primul indicator: Asigurarea organelor responsabile de prevenirea corupției cu personal suficient, calificat și instruit, <u>se recomandă</u> substituirea sintagmei „statelor de personal” cu sintagma „efectivul-limită”.</p>	<p>Se ia act de propunere.</p>
125.	<p>Se propune corelarea obiectivului specific 3.1 cu obiectivul general 3. Or, partea ce ține de întreprinderile de stat nu se regăsește în obiectivul general 3.</p>	<p>Se ia act de propunere.</p> <p>În denumirea Obiectivului general 3. va fi adăugat sintagma ..., „întreprinderile de stat și municipale”.</p>

	<p>126. În final, recomandăm ca în procesul de elaborare a proiectului Programului Național de Integritate și Anticorupție 2024-2028, să fie consultate și aplicate prevederile Regulamentului cu privire la planificarea, elaborarea, aprobarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea documentelor de politici publice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 386/2020, care descrie etapele consecutive de elaborare a documentelor de politici publice și ale Ghidului metodologic privind integrarea prevederilor Strategiei naționale de dezvoltare în documentele de planificare și documentele de politici publice la nivel național, aprobat prin Ordinul Secretarului general al Guvernului nr. 65 din 15.07.2021. Or, aplicarea de către toate autoritățile publice centrale a rigorilor stabilite în cadrul normativ și metodologic menționat supra va asigura uniformitatea documentelor de politici publice și integrarea plenară a acestora în cadrul general de planificare strategică. În acest sens, Cancelaria de Stat în calitate de autoritate publică centrală cu atribuții de coordonare a procesului de planificare strategică, comunică disponibilitatea de oferire a ghidajului și asistenței metodologice necesare la toate etapele procesului de elaborare a proiectului Programului Național de Integritate și Anticorupție 2024-2028.</p>	<p>Se ia act de propunere.</p>
<p>Consiliului Concurenței (demersul nr. DJ-06/ 553-1435 din 13 octombrie 2023)</p>	<p>127. În conformitate cu acțiunea 3.3.3 Dezvoltarea unei platformei de dialog cu reprezentanții societății civile și mediului de afaceri pentru a aborda corupția în sectorul privat privind Promovarea și asigurarea integrității în sectorul privat,</p>	<p>Se acceptă. Acțiunea a fost revizuită și exclusă din Planul de acțiuni.</p>

	<p>Consiliul Concurenței este inclus în lista autorităților responsabile de Dezvoltarea unei platforme de dialog cu reprezentanții societății civile și mediului de afaceri pentru a aborda corupția în sectorul privat.</p> <p>În acest context, ținem să menționăm faptul că, Consiliul Concurenței este autoritatea națională de concurență, care asigură protecția concurenței, aplicarea și respectarea legislației concurențiale. Totodată, în domeniul ajutorului de stat, conform art. 2 din Legea nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat, Consiliul Concurenței deține atribuții de autorizare, monitorizare și raportare a ajutorului de stat, acordat de furnizori/inițiatori în conformitate cu art. 3 alin. (1) din Legea nr. 139/2012, din resurse de stat sau din resursele unităților administrativ-teritoriale sub orice formă, însă nu acordă propriu-zis ajutor de stat întreprinderilor.</p> <p>Consiliul Concurenței, ca autoritate națională de concurență, își desfășoară activitatea în limitele competențelor ce îi sunt atribuite în baza legii, astfel, Plenul consiliului concurenței acțiunea de a aborda corupția în sectorul privat, propusă de Programul Național de Integritate și Anticorupție 2024-2028, excede domeniul de activitate al autorității.</p> <p>Respectiv, considerăm oportun excluderea Consiliului Concurenței, din lista autorităților responsabile, de la sbp. 3.3.3 al Obiectivul specific 3.3 privind Promovarea și asigurarea integrității în sectorul privat și completarea listei de autorități responsabile cu Centrul Național Anticorupție, ca</p>	
--	--	--

		organ care efectuează urmărirea penală în privința infrafracțiunilor ce țin de corupție în sectorul privat.	
Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (demersul nr. 03-3184 din 16.10.2023)	128.	<p>Cu referire la Obiectivul specific 1.1. „Consolidarea climatului de integritate în cadrul entităților publice prin realizarea eficientă și conștiincioasă a standardelor de integritate” propunem cuvintele „entităților publice” de substituit cu cuvintele „<i>autorităților administrative centrale și locale</i>”.</p> <p>În sensul prevederilor art. 3 din Legea integrității nr. 82/2017 noțiunea de entitate publică include inclusiv persoana juridică cu statut de întreprindere de stat sau municipală, societate pe acțiuni în care statul deține pachetul majoritar de acțiuni. Respectiv, întreprinderea de stat sau municipală, societatea pe acțiuni în care statul deține pachetul majoritar de acțiuni nu sunt implicate în procesul de realizare a acțiunilor prevăzute în plan, inclusiv de elaborare a proiectelor de acte normative.</p> <p>De asemenea, pentru acțiunile 1.2.6.; 1.2.7.; 1.2.10.; 1.2.11 și 1.3.1., din cadrul aceluiași obiectiv specific, considerăm necesar revizuirea termenului de „entități publice”, stabilit ca autorități/instituții responsabile.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Acțiunile menționate au fost racordată cu Legea integrității nr. 82/2017, iar raportarea acțiunilor va fi solicitată doar de la entitățile responsabile.</p>
	129.	<p>Acțiunea 1.2.8 <i>Evaluarea riscurilor de corupție în procesul de digitalizare a serviciilor publice.</i> Aferent acestei acțiuni, comunicăm că fiecare entitate publică care prestează servicii publice este responsabilă de evaluarea riscurilor de corupție în procesul de digitalizare a serviciilor publice. Totodată, restructurarea/reingineria proceselor de accesare a serviciilor</p>	<p>Se ia act de propunere.</p> <p>Proiectul a fost ajustat, acțiunea fiind exclusă.</p>

		<p>publice de către cetățeni și agenți economici este unul din obiectivele Agenției de Governare Electronică.</p> <p>Obiectivul Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării (MDED) este de a construi o societate 100% digitalizată, pentru a simplifica activitatea antreprenorilor și cetățenilor, iar acest fapt presupune inclusiv și eliminarea riscurilor de corupție și sporirea productivității și eficienței economiei. Eliminarea birocrăției, reducerea timpului și economisirea resurselor sunt unele scopuri care urmează a fi atinse în procesul dat.</p> <p><u>Se propune:</u> MDED urmează a fi exclus din lista autorităților responsabile de executarea acțiunii date, cu includerea în calitate de executori a entitățile publice responsabile de prestarea serviciilor publice.</p>	
	130.	<p>În denumirea obiectivului general 3 <i>Cultivarea integrității și diminuarea actelor de corupție în sectorul privat</i>,</p> <p><u>Se propune</u> substituirea cuvintelor „sectorul privat” cu cuvintele „sectorul real al economiei”, luând în considerare că întreprinderile de stat și municipale conform prevederile art. 3 din Legea integrității nr. 82/2017 sunt parte din entitățile publice.</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Titlul obiectivului general 3 a fost revizuit, va fi propus în următoarea redacție: „<i>Cultivarea integrității și diminuarea actelor de corupție în sectorul privat, inclusiv în entitățile cu capital integral și majoritar de stat</i>”.</p>
	131.	<p>Denumirea obiectivului specific 3.1 „Consolidarea standardelor de transparență și integritate în întreprinderile de stat și municipal”,</p> <p><u>se propune</u> de completat cu cuvintele „societățile pe acțiuni, societățile cu răspundere limitată, în care statul/unitatea</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Termenul a fost modificat, în următoarea redacție: „... <i>entități cu capital integral și majoritar de stat</i>”.</p>

		administrativ teritorială deține pachetul integral/majoritar de acțiuni/părți sociale (în continuare - întreprinderi publice).	
	132.	<p>Acțiunea 3.1.1 Dezvoltarea (actualizarea) și implementarea Codului-model de conduită pentru întreprinderile de stat și municipale și instruirea personalului,</p> <p><u>Se propune</u> de reformulat după cum urmează „Asigurarea prin intermediul organelor de conducere a implementării Codului de conduită pentru întreprinderile publice și instruirea personalului”. De completat lista responsabililor cu „Întreprinderile publice”.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Acțiunea a fost revizuită și modificată, fiind luate în calcul obiecțiile și propunerile înaintate de către autorul avizului.</p>
	133.	<p>Acțiunea 3.1.2 Identificarea unor criterii unitare și prestabilite pentru remunerarea membrilor consiliilor de administrație, legată de profitul net înregistrat, care exclude orice influență a conducerii companiei în redistribuirea profitului net,</p> <p><u>se propune</u> a fi reformulată după cum urmează „Elaborarea politicii de remunerare a organelor de conducere și control a întreprinderilor publice, inclusiv plata recompensei din profitul net înregistrat, a întreprinderii, care exclude orice influență politică sau a conducerii întreprinderii în redistribuirea profitului net”. De asemenea, propunem indicatorii de monitorizare de substituit cu „Politica de remunerare elaborată și aprobată; Numărul din întreprinderi publice care aplică politica de remunerare”. De completat lista responsabililor cu „Întreprinderile publice”.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Acțiunea a fost revizuită, fiind luate în calcul obiecțiile și propunerile înaintate de către autorul avizului.</p>
	134.	<p>Acțiunea 3.1.3 Dezvoltarea unei metodologii pentru evaluarea conformității cu legislația și standardele anticorupție și de</p>	<p>Se acceptă.</p>

		<p><i>bună guvernanță corporativă, inclusiv Ghidurile OECD în întreprinderile de stat/municipale,</i></p> <p>Se propune la instituții responsabile de inclus MDED.</p> <p>În cazul în care această acțiune se referă doar la întreprinderile de stat și municipale <u>se propune</u> a fi exclusă Comisia Națională a Pieței Financiare.</p>	<p>Comisia Națională a Pieței Financiare a fost exclusă din lista autoritatea/instituție responsabilă și includerea MDED în calitate de instituție responsabilă.</p>
	135.	<p>Acțiunea 3.1.5 <i>Sporirea transparenței în întreprinderile de stat și municipale prin publicarea de rapoarte financiare anuale, rapoartele organelor de control, rapoartele auditorului, a planului de achiziție și a contractelor încheiate și rapoarte privind realizarea contractelor,</i></p> <p><u>se propune</u> de reformulat după cum urmează „Asigurarea implementării cerințelor de transparență conform prevederilor legislației, precum și Codului de guvernanță corporativă a întreprinderilor publice”.</p> <p>Indicatorii de monitorizare de asemenea <u>propunem</u> a fi substituiți cu „Raport anual al întreprinderii publice publicat (inclusiv situațiile financiare anuale); Informații privind componența organelor de conducere și control publicate; Raport al auditorului publicat; Plan de achiziție, proceduri de achiziție a bunurilor, a lucrărilor și a serviciilor publicat (pentru întreprinderi de stat și municipale); Informații referitoare la executarea contractelor de achiziții publicate (pentru întreprinderi de stat și municipale); Tranzacții de proporții și tranzacții cu conflict de interese publicate”.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Proiectul a fost ajustat, fiind luate în calcul obiecțiile și propunerile înaintate de către autorul avizului. Acțiune va fi propusă într-o noua redacție: „Asigurarea implementării cerințelor de transparență conform prevederilor legislației, precum și Codului de guvernanță corporativă a întreprinderilor publice”.</p> <p>Totodată, indicatorii de monitorizare vor fi substituiți.</p>

		La instituții responsabile de substituit cu „ <i>Întreprinderile publice</i> ”.	
	136.	<p>Acțiunea 3.2.1 <i>Efectuarea studiului privind oportunitatea implementării instituției Business Ombudsman în Republica Moldova și</i> Acțiunea 3.2.2 <i>Modificarea cadrului normativ pentru instituirea Business Ombudsman,</i></p> <p><u>propunem</u> excluderea acestora, deoarece nu sunt relevante obiectivelor Programului examinat. Scopul de bază pentru constituirea instituției de Business Ombudsman este asigurarea respectării drepturilor și intereselor legitime ale antreprenorilor de către autoritățile publice, organizațiile și întreprinderile, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, de către organizațiile necomerciale și persoanele cu funcții de răspundere de toate nivelurile.</p> <p>În acest sens, MDED va analiza oportunitatea acțiunilor respective și va decide termenii și sursele de realizare a acestora și le va include în Planul de activitate al ministerului.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Acțiunea 3.2.2 a fost revizuită și exclusă.</p>
	137.	<p>Acțiunea 3.3.3 <i>Dezvoltarea unei platforme de dialog cu reprezentanții societății civile și mediului de afaceri pentru a aborda corupția în sectorul privat,</i></p> <p><u>propunem</u> de exclus MDED ca autoritate responsabilă, deoarece acțiunea excedează funcțiile stabilite în Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 143/2021.</p>	<p>Se ia act de propunere.</p> <p>Proiectul a fost ajustat, acțiunea fiind exclusă.</p>

	<p>138. Acțiunea 3.4.1 <i>Evaluarea riscurilor de corupție în procedurile de examinare și alocare subvențiilor și ajutoarelor de stat către sectorul privat,</i> <u>propunem</u> de exclus MDED ca autoritate responsabilă. Programele gestionate de ODA prin care se acordă subvenții agenților economici sunt aprobate prin hotărâri de Guvern și sunt supuse expertizei anticorupție efectuate de CNA în baza art. 35 alin. (4) din Legea 100.</p>	<p>Se acceptă.</p>
<p>Avocatului Poporului (demersul nr. 04-3/56-2575 din 25.10.2023)</p>	<p>139. Acțiunea 1.1.16 <i>Asigurarea neadmiterii și denunțării manifestărilor de corupție și protecția avertizorilor de integritate,</i> una din instituțiile responsabile fiind Oficiul Avocatului Poporului. Din motiv că pentru indicatorii formulați Oficiul poate oferi date și intră în categoria entităților publice, iar date ce rezultă din atribuții specifice vor fi oferite la ultimul indicator, propunem plasarea Oficiului Avocatului Poporului după Centrul Național Anticorupție. Potrivit art. 22 din Legea privind avertizorii de integritate nr. 165/2023 protecția avertizorilor de integritate este asigurată de angajator, în cazul dezvăluirilor interne privind încălcări ale legii și/sau Avocatul Poporului, în cazul dezvăluirilor externe sau publice privind încălcări ale legii; în cazul dezvăluirilor interne, Avocatul Poporului poate acorda protecție doar atunci când se aduc atingeri grave sau esențiale drepturilor persoanei, care intră în domeniul de aplicare al Legii 165/2023. Norma legală dictează necesitatea reformulării ultimului indicator din pct. 1.1.16, pentru a duce evidența numărului avertizorilor de integritate supuși protecției de</p>	<p>Se acceptă.</p>

	<p>către angajator și numărul avertizorilor de integritate supuși protecției de către Avocatul Poporului. În primul caz instituția responsabilă va fi entitatea/instituția publică, în cel din urmă – Oficiul Avocatului Poporului.</p> <p>De asemenea, pentru a fi văzută finalitatea acțiunii, propunem un indicator suplimentar: numărul angajatorilor atrași la răspundere conform art. 314/1 Cod contravențional pentru neasigurarea măsurilor de protecție a angajaților recunoscuți în calitate de avertizori de integritate, Centrul Național Anticorupție fiind autoritatea responsabilă în virtutea calității de agent constatator în corespundere cu art. 401 Cod Contravențional;</p>	
140.	<p>Pentru acțiunea 1.1.17 <i>Elaborarea și implementarea a unor proceduri model pentru raportarea și examinarea avertizărilor de integritate și protecția avertizorilor</i>, menționăm că Oficiul Avocatului Poporului poate contribui la elaborarea metodologiei pentru stabilirea unor proceduri de raportare, examinare și protecție a avertizorilor de integritate, însă nu-și asumă responsabilitatea integrală pentru elaborare.</p> <p>Din acest considerent, <u>propunem</u> atribuirea acestui rol Centrului Național Anticorupție;</p> <p>Aceeași remarcă o transmitem și în cazul acțiunii 1.1.18 <i>Instruirea personalului responsabil de gestionarea avertizărilor de integritate în entitățile publice și acțiunii 1.1.20</i> <i>Elaborarea și implementarea politicilor/ procedurilor</i></p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Acțiunea 1.1.17 a fost exclusă.</p>

	<p><i>pentru cooperarea inter-instituțională în gestionarea cazurilor avertizorilor de integritate și protecția lor.</i></p> <p>Oficiul Avocatului Poporului urmează a fi plasat după Centrul Național Anticorupție, similar pct. 1.1.19.</p> <p>Subliniem și lipsa relevanței indicatorului numărul de participanți ai grupului de lucru de la pct. 1.1.20;</p>	
141.	<p>Cu referire la Obiectivul specific 3.2 Instituirea Avocatului Poporului pentru mediul de afaceri exprimăm acordul doar cu acțiunea 3.2.1 Efectuarea studiului privind oportunitatea implementării instituției Business Ombudsman în Republica Moldova. În lipsa rezultatelor studiului nu pare a fi posibil planificarea acțiunii și realizarea indicatorului funcția de Business Ombudsman instituită de la acțiunea 3.2.2.</p> <p>Modificările recente aduse Legii cu privire la Avocatul Poporului nr. 52/2014 îl împuternicesc pe Ombudsman să examineze inclusiv cererile persoanelor juridice, fiind luat la bază Avizul Comisiei de la Veneția nr. 808/2015 asupra Legii cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsmanul). La mod practic, mandatul Avocatului Poporului se extinde și asupra mediului de afaceri, de aceea un studiu riguros este necesar pentru a vedea nevoia reală pentru înființarea instituției Ombudsmanului Business-ului, în scopul evitării dublării de competențe.</p> <p>Prin urmare, <u>propunem</u> excluderea acțiunea 3.2.2 din proiectul Planului de acțiuni.</p> <p>În context, precizăm rolul Instituției naționale de protecție a drepturilor omului în domeniul bussnesului și drepturile</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Acțiunile vis-a-vi de instituția Business Ombudsman în Republica Moldova au fost revizuite și s-a stabilit o singură acțiune, și anume „<i>Elaborarea unui studiu privind oportunitatea creării instituției Business Ombudsman în Republica Moldova și după caz modificarea cadrului normativ</i>”.</p>

	<p>omului, se centrează pe a veghea și proteja populația de abuzurile mediului de afaceri, de impactul nefavorabil al activității acestuia asupra drepturilor omului, responsabilizarea reprezentanților mediului de afaceri public sau privat pentru a nu admite violări ale drepturilor omului. Reglementări, standarde în acest sens sunt menționate în numeroase documente ale ONU1 și, în special, în Declarația de la Edinburgh.</p> <p>Reamintim că în anul 2021, Rețeaua Europeană a Instituțiilor Naționale pentru Drepturile Omului (ENNHRI), al cărei membru este și Oficiul Avocatului Poporului, a emis un aviz cu privire la inițiativa autorităților de a institui funcția de Avocat al Poporului pentru drepturile antreprenorilor în cadrul Instituției Ombudsmanului.</p> <p>În aviz, ENNHRI subliniază importanța respectării Principiilor ONU de la Paris referitoare la statutul instituțiilor naționale pentru drepturile omului și a altor standarde internaționale relevante atunci când se lansează propuneri de modificare a legislației care reglementează activitatea unei instituții naționale de protecție a drepturilor omului, astfel încât să nu-i afecteze independența și capacitatea de a funcționa eficient în interesul și beneficiul oamenilor.</p>	
<p>Consiliul Superior al Magistraturii 10 octombrie 2023</p>	<p>142. La acțiunea 2.3.3 <i>Elaborarea unui ghid de examinare a cauzelor de corupție de către judecători</i>, prima entitate responsabilă de realizarea acestei acțiuni este Consiliul Superior al Magistraturii, care urmează a fi substituită cu Curtea Supremă de Justiție, or, conform art. 4 alin. (1) lit. a)</p>	<p>Se acceptă.</p>

		din Legea nr. 64 cu privire la Curtea Supremă de Justiție, în vigoare din 6 aprilie 2023, Curtea Supremă de Justiție elaborează ghiduri cu privire la aplicarea legislației procesuale, la individualizarea pedepselor penale și a sancțiunilor contravenționale. În caz contrar, dacă Consiliul Superior al Magistraturii este indicat în calitate de executor principal al acestei acțiuni, urmează să fie reformulat conținutul acțiunii respective în sensul promovării sau informării cetățenilor despre competențele și procedura de examinare a cauzelor de corupție.	
	143.	Acțiunea 2.3.4 <i>Monitorizarea ședințelor de judecată în cauzele de corupție la toate nivelele</i> (prima instanță, apel, recurs) – urmează să fie reformulată ca o activitate generală, realizată în parteneriat cu organizațiile neguvernamentale sau trebuie exclusă. Această activitate nu este proprie activității CSM.	Se acceptă. Proiectul a fost ajustat, acțiunea vizată fiind exclusă din Planul de acțiuni.
	144.	Acțiunea 2.4.1 <i>Realizarea managementul riscurilor instituționale de corupție în sectorul justiției și implementarea măsurilor de atenuare a riscurilor de corupție aferente activității profesionale</i> – în calitate de entitate primară responsabilă ar putea fi indicat Centrul Național Anticorupție sau altă entitate. CSM poate contribui prin alte mecanisme sau să fie parte a acestui proces. -Clarificarea responsabilității evidenței întocmirii Registrului de evidență a informației criminalistice și criminologice.	Se ia act de propunere. Acțiunea a fost modificată.
Comisiei Electorale Centrale	145.	La acțiunea 1.2.1 <i>Audierea în plenul Parlamentului a rapoartelor anuale ale autorităților independente, aflate sub</i>	Se acceptă.

<p>(demersul nr. CEC-8/3544 din 03.11.2023)</p>	<p><i>control parlamentar</i> (cel puțin: CNA, ANI, PG, CEC, Curtea de Conturi, Avocatul Poporului), menționam că art.26 alin. l) lit. j) din Codul electoral nr.325/2022 stabilește atribuția Comisie de a prezenta anual Parlamentului, până la data de 1 iunie, un raport privind finanțarea partidelor politice, a campaniilor electorale și/sau a grupurilor de inițiativă. Astfel, în condițiile Codului electoral, Comisia nu are sarcina de a prezenta Parlamentului raportul anual de activitate.</p> <p><u>Se propune</u> excluderea Comisiei de la acțiunea 1.2.1 și introducerea unei acțiuni noi la obiectivul specific 1.5. Consolidarea integrității și reducerea corupției în procesul electoral, cu următorul conținut:</p> <p><i>1.5.6 Prezentarea către Parlament a raportului privind finanțarea partidelor politice, a campaniilor electorale și/sau a grupurilor de inițiativă.</i></p> <p>Indicatori: Raportul anual plasat pe pagina web a Comisiei Electorale Centrale; Sursa: În limita bugetului aprobat; termenul: Anual. 1 iunie; instituțiile responsabile: Parlament, Comisia Electorală Centrală.</p>	<p>Proiectul a fost ajustat, fiind luate în calcul obiecțiile și propunerile înaintate de către autorul avizului.</p>
<p>Ministerul Justiției (demersul nr. 02/9610 din 03.11.2023)</p>	<p>146. <i>Cu referire la obiectivul general 1: Optimizarea standardelor de integritate în cadrul sectorului public la nivel național:</i></p> <p>1. Examinând acțiunile propuse se constată că o mare parte dintre acestea au caracter continuu și derivă din prevederile legale (ex. pct. 1.1.1, 1.1.6, 1.1.7, 1.1.13, 1.1.14, 1.2.1 etc.). Prin urmare, se va examina suplimentar necesitatea includerii într-un document de politici a unor obligații instituite în cadrul normativ, în contextul în care acțiunile recurente sunt</p>	<p>Se ia act de propunere.</p>

	<p>relevante în cea mai mare parte pentru documentele de planificare operațională și strategiile sectoriale de cheltuieli, în timp ce documentul de politici trebuie să cuprindă acțiuni de reformă.</p> <p>În acest sens, Ghidul metodologic privind integrarea prevederilor Strategiei naționale de dezvoltare în documentele de planificare și documentele de politici publice la nivel național, aprobat prin Ordinul Secretarului general al Guvernului nr.65/2021, stabilește că acțiunile sunt măsurile concrete ce urmează a fi realizate pe termen scurt și mediu pentru atingerea obiectivelor specifice. Planul va conține doar acțiunile care reflectă reformele propuse în domeniul/ subdomeniul de politici publice. Acțiunile de reformă reprezintă acțiuni de schimbare a sistemului și nicidecum acțiuni recurente sau intermediare care sunt executate lunar/anual de către autoritățile publice.</p>	
147.	<p>Cu referire la acțiunea 1.1.3 Dezvoltarea conceptului și a metodologiei de monitorizare a stilului de viață în cadrul entităților publice, în special pentru funcțiile de conducere și cu înalt risc de corupție se constată că la această etapă prevederi privind „monitorizarea stilului de viață” sunt aplicabile în raport cu angajații Centrului Național Anticorupție, Ministerului Afacerilor Interne dar și testorii care activează în temeiul Legii nr.325/2013.</p> <p>Notăm că cadrul normativ al Republicii Moldova este suficient de robust pe aspectul care vizează asigurarea integrității agenților publici, fiind mai multe mecanisme și instrumente</p>	<p>Se acceptă Acțiunea a fost exclusă.</p>

	<p>care permit asigurarea integrității profesionale și prevenirea și combaterea corupției. Instituirea unei noi măsuri suficient de intruzivă în drepturile și libertățile persoanei necesită o analiză complexă prin prisma principiilor constituționale, a standardelor internaționale, dar și a cadrului normativ existent. Potrivit proiectului se constată că se propun trei indicatori în raport cu respectiva acțiune, și anume: concept privind integrarea monitorizării stilului de viață în cadrul entităților publice elaborat; proiect al cadrului normativ elaborat și adoptat; metodologie elaborată și aprobată. În același timp, termenul de realizare pentru toți indicatorii este trimestrul I 2025.</p> <p>Astfel, adițional faptului că indicatorii urmează a fi executați gradual, se propune la o prima etapă de a elabora un concept, iar după caz de a interveni în cadrul legal.</p>	
148.	<p>Cu referire la acțiunea 1.2.4 Crearea unei platforme electronice a Guvernului ce ar permite monitorizarea externă a fluxului de proiecte de acte normative, precum și accesul publicului la proiectele respective și la materialele aferente din momentul transmiterii lor la Guvern se va nota că în Planul Național de Dezvoltare pentru anii 2022-2025 dar și în Programul Național de Aderare la UE pentru anii 2024-2027 este stabilită acțiunea „Implementarea circuitului electronic al proiectelor de acte normative (e-Legislație)” care urmărește același obiectiv ca și acțiunea propusă.</p>	<p>Se acceptă. Acțiunea vizată a fost exclusă.</p>

		Prin urmare, în contextul în care în documentele de politici deja este planificată o astfel de măsură, pct.1.2.4 se va exclude.	
149.	<p>Acțiunea 1.2.5 <i>Revizuirea și aprobarea modificărilor la Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative în sensul instituirii obligativității efectuării expertizei anticorupție asupra proiectului actului normativ definitivat</i> se va exclude.</p> <p>Informăm că în scopul eficientizării procesului de elaborare a proiectelor de acte normative, în particular în contextul angajamentului de transpunere a legislației UE, Ministerul Justiției a elaborat un proiect de lege pentru modificarea Legii nr.100/2017, proiect prin care se intervine și la segmentul etapelor tuturor expertizelor care urmează a fi întocmite. În prezent proiectul de lege este în proces de reavizare iar până la sfârșitul acestui an urmează a fi adoptat de către Parlament.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Acțiunea prevăzută urmărește eliminarea neconcordanțelor legislative care au generat controverse și interpretări la implementarea mecanismului de expertiză anticorupție.</p> <p>Este relevant de menționat că o acțiune similară este prevăzută în Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei naționale de integritate și anticorupție pentru anii 2017-2020, aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr.56 din 30.03.2017, prioritatea II.3. Transparență și responsabilitate în fața cetățenilor, acțiunea 22, termenul scadent fiind trimestrul II al anului 2022.</p> <p>Întru asigurarea că modificările care vor fi operate la Legea nr.100/2017 vor avea drept scop uniformizarea cadrului normativ în ceea ce privește efectuarea expertizei anticorupție asupra proiectului definitivat în baza propunerilor și obiecțiilor expuse în procesul de avizare și/sau de consultare a părților interesate, cu Legea integrității nr.82/2017 și cu Strategia națională de integritate și anticorupție pentru anii 2017-2020, aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr.56 din 30.03.2017 se propune păstrarea acțiunii în cuprinsul proiectului de plan de acțiuni.</p>	

	<p>150. La acțiunea 1.1.6 <i>Asigurarea respectării regimului de incompatibilități, de restricții în ierarhie și de limitare a publicității</i> și acțiunea 1.1.7 <i>Asigurarea respectării regimului declarării averilor și intereselor personale</i> se va ține cont de raționamentele menționate la pct.1.</p>	<p>Se ia act de propunere Monitorizarea aplicării politicilor de integritate de către entitățile publice, s-a constatat a fi o practică bună care necesită a fi continuată și fortificată. Programul va conține o argumentare ce ține de necesitatea promovării continua a politicii de integritate stabilire de politica integrității.</p>
	<p>151. Ce ține de acțiunea 1.2.10 <i>Instituirea funcției „consilier de integritate” în entitățile publice</i>, menționăm că pentru a stabili o acțiune de modificare a cadrului normativ, trebuie să fie clar în ce rezidă problematica și care este necesitatea.</p>	<p>Se acceptă Acțiunea a fost revizuită în acest sens și exclusă.</p>
	<p>152. În ceea ce privește reglementarea activității de lobby menționăm că în cel de-al doilea raport interimar privind runda a 4-a de evaluare a Republicii Moldova de către GRECO se menționează: „72. Concerning members of parliament, other than an emerging parliamentary practice to lift the immunity of MPs, progress in implementing the outstanding recommendations is rather absent. A code of conduct for parliamentarians remains to be adopted, including rules for various situations of conflicts of interest and for interactions with third parties/lobbyists. More robust efforts should be made to update the Parliament’s website with information on draft legislation and to organise meaningful public consultations and ensure a proper consideration of the public’s contributions. [...]”</p>	<p>Se acceptă. Acțiunile vis-a-vis de activitatea de lobby au fost revizuite și s-a stabilit o singură acțiune privind elaborarea unui studiu privind necesitatea reglementării activității de lobby și după caz modificarea cadrului normativ.</p>

	<p>În prezent, pe agenda Parlamentului se află Codul regulilor și procedurilor parlamentare. Respectiv, susținem că doar urmare a implementării noului cadru legislativ se va putea concluziona necesitatea adoptării unui cadru normativ distinct.</p>	
153.	<p>Cu referire la acțiunea 1.5.2 Reglementarea finanțării partidelor politice de către terțe părți, inclusiv reglementarea implicării acestora în publicitatea electorală în mediul on-line și acțiunea 1.5.3 Reglementarea publicității politice și a campaniilor electorale în mediul on-line (limite admise și stabilirea sancțiunilor), prin care se propune amendarea legislației în materie de finanțare a partidelor politice și de reglementare a publicității campaniei electorale, subliniem că în data de 08.12.2022 a fost adoptat un nou Cod electoral care cuprinde norme detaliate ce reglementează aspectele menționate, în special publicitatea electorală. Totodată, Legea nr. 294/2007 privind partidele politice reglementează mecanismul finanțării partidelor politice. Prin urmare, la această etapă nu este clar care sunt lacunele existente și deficiențele substanțiale care trebuie remediate.</p> <p>Adițional, în temeiul noilor prevederi legale prin Hotărârea CEC nr.1155 din 4 august 2023 a fost aprobat Regulamentul privind modul de furnizare, distribuire și difuzare a publicității politice, electorale și a mesajelor de interes public.</p> <p>De asemenea, cu referire la pct.1.5.4 la această etapă Comisia Electorală Centrală a adoptat mai multe acte normative în</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Deși cadru legal reglementează publicitatea politică în general, scopul acțiunii reflectă în mod special publicitatea electorală în mediul on-line, care reprezintă o platformă de publicitate complicat de monitorizat și controlat, limitele și regulile de publicitate fiind adesea încălcate, fără a fi tras la răspundere. Astfel, scopul acțiunii rezidă în completarea cadrului național cu norme suplimentare care să reglementeze în special acest tip de publicitate. Problematică și lipsa unui cadru legal concis asupra publicității electorale în mediul on-line a fost abordată și accentuată inclusiv în cadrul Conferinței regionale privind banii în politică 2023, care s-a desfășurat în Republica Moldova în luna iulie 2023.</p> <p>Suplementare, CEC. Ca entitate responsabilă și direct implicată, nu a înaintat careva propuneri de modificare sau excludere a acțiunii date. Respectiv considerăm oportun și necesară de a fi reglementată publicitatea electorală în mediul on-line.</p>

	conformitate cu noile prevederi legislative din domeniul finanțării partidelor politice.	
154.	În partea ce ține de acțiunea 1.5.5 Dezvoltarea platformelor on-line de finanțare/donație pentru partidele politice informăm că Programul Național de Aderare a RM la UE pentru anii 2024-2027, aprobat la ședința Guvernului din data de 27 octombrie 2023 cuprinde o acțiune similară de mentenanță a subsistemului informatic „Control financiar” indicatorii de rezultat fiind „Componentele subsistemului informatic „Control Financiar” ajustate în corespundere cu legislația. Subsistemul îmbunătățit, funcțional și accesibil”. Prin urmare, este necesar asigurarea unei uniformizării a acțiunii și indicatorilor de realizare.	Nu se acceptă. Ce ține de dezvoltarea platformelor on-line de finanțare/donație pentru partidele politice, aceasta nu este similară cu acțiunea de mentenanță a subsistemului informatic „Control financiar”, scopurile fiind diferite. În acest sens, acțiunea vizată a fost redactată, pentru a exclude interpretările eronate.
155.	<i>Cu referire la obiectivul general 2: eficientizarea măsurilor de prevenire și combatere a corupției și asigurarea inevitabilității sancționării infracțiunilor de corupție</i> La acțiunea 2.1.1 Efectuarea unor analize strategice și operaționale privind fenomenul corupției și a actelor conexe corupției se va include în calitate de instituție responsabilă și Procuratura Anticorupție.	Se acceptă. Proiectul a fost ajustat acțiune 2.1.1 a fost revizuită.
156.	La acțiunea de la acțiunea 2.1.3 și 2.1.4 , Ministerul Justiției nu poate fi instituția primară în procesul de realizare.	Se acceptă. Proiectul a fost ajustat, instituția primară este CNA.
157.	Cu referire la acțiunea 2.2.1 Consolidarea capacității instituționale a CNA și a PA în ceea ce privește investigarea și combaterea actelor de corupție și conexe acestora prin bugetarea sa eficientă se constată că în partea care vizează consolidarea capacităților CNA acțiunea dublează pct. 2.1.6.	Se acceptă parțial. Cu referire la dublarea acțiunilor, vă comunicăm că acțiunile ce vizează consolidarea capacității instituționale, se referă la domeniul prevenirii corupției și respectiv în domeniul combaterii corupției, cu

	<p>În partea ce ține de Procuratura Anticorupție, informăm că măsura este pendinte la această etapă urmare a modificărilor legislative privind delimitarea competențelor la investigarea actelor de corupție. Astfel, fortificarea capacităților Procuraturii Anticorupție este o măsură raportată și monitorizată în dialogul RM cu UE iar termenul de realizare este trimestrul I 2024. În prezent sunt întreprinse mai multe măsuri de fortificare a capacităților financiare și a resurselor umane.</p> <p>Astfel, Ministerul Finanțelor a atribuit deja Procuraturii Anticorupție codul Org2 (16656) în sistemul informațional de management financiar, ceea ce înseamnă că bugetul acesteia va fi unul reflectat și alocat distinct. Estimativ, din suma totală a mijloacelor bugetare planificate de către Procuratura Generală pentru anul 2024 bugetul planificat pentru Procuratura Anticorupție constituie circa 10% din bugetul total al sistemului procuraturii.</p> <p>Adițional, reprezentanții Procuraturii Anticorupție au prezentat proiectul organigramei, care prevede majorarea efectivului limită, dar și alte utilități (sediu, tehnică de calcul, tehnică pentru asigurarea procesului analitic, cont valutar ș.a.). În scopul evaluării tuturor necesităților, au fost contractați 2 experți străini pentru a realiza analiza funcțională a proceselor Procuraturii Anticorupție și formularea recomandărilor (inclusiv analiza proiectului organigramei). În data de 31 octombrie, în cadrul Ministerului Justiției au fost prezentate primele recomandări.</p>	<p>indicarea autorităților din diferite domenii. Respectiv acțiunile nu pot fi interpretate ca o dublare.</p>
--	---	---

	158. Cu referire la acțiunea 2.2.2 Crearea unei platforme naționale de cooperare între instituțiile responsabile de investigarea și urmărirea penală a cazurilor de corupție nu este clar ce se are în vedere prin „platforme de cooperare”, or, instituțiile cu competențe în domeniu activează și interacționează în temeiul legii. Este necesar a stabili indicatori clari.	Se ia act de propunere. Proiectul a fost ajustat, acțiunea fiind exclusă.
	159. Cu referire la acțiunea 2.3.1 Instituirea instanțelor /completelor de judecată specializate pe examinarea dosarelor pentru acte de corupție și conexe corupției , se va reține că în timp ce în prezent pe agenda Parlamentului este înregistrată inițiativa legislativă a Președintelui Republicii Moldova se impune modificarea termenului de realizare stabilit în proiect. Mai mult, având în vedere că Ministerul Justiției nu este autorul proiectului, acesta nu poate fi indicat în calitate de instituție primară. Adicional, se va exclude eroarea de indicare a instituției „Consiliul Superior al Judecătorilor”. Raționamentul modificării termenului rămâne valabil și la acțiunea 2.3.2 Asigurarea instanțelor /completelor de judecată specializate pe examinarea dosarelor pentru acte de corupție și conexe corupției cu resurse umane, tehnice și financiare suficiente în conformitate cu prevederile legale.	Se acceptă. Proiectul a fost ajustat, fiind luate în calcul obiecțiile și propunerile înaintate de către autorul avizului.
	160. La acțiunea 2.3.3 Elaborarea unui ghid de examinare a cauzelor de corupție de către judecători , menționăm că nici Ministerul Justiției și nici Institutul Național de Justiție nu deține astfel de competențe. În același timp se va include	Se acceptă. Proiectul a fost ajustat, fiind luate în calcul obiecțiile și propunerile înaintate de către autorul avizului.

	Curtea Supremă de Justiție or, una din competențele acesteia este unificarea practicii judecătorești.	
161.	Acțiunea 2.3.4 <i>Monitorizarea ședințelor de judecată în cauzele de corupție la toate nivelele (prima instanță, apel, recurs)</i> urmează a fi modificată, or instituțiile indicate, și anume Ministerul Justiției, Consiliul Superior al Magistraturii, Agenția de Administrare a Instanțelor Judecătorești nu dețin competențe de monitorizare a ședințelor de judecată.	Se acceptă Acțiunea a fost exclusă din proiectul Planului de acțiuni.
162.	De la acțiunea 3.1.7 <i>Modificarea cadrului legal privind aplicarea cerințelor legale statuate în Legea nr. 131/2015 privind achizițiile publice, asupra întreprinderilor cu capital de stat a prevederile</i> Ministerul Justiției se va exclude. Competențele acestuia nu interferează cu elaborarea politicilor în materie de achiziții publice.	Se acceptă.

	<p>163. Obiectivul specific 3.2 <i>Instituirea avocatului poporului pentru mediul de afaceri</i> și acțiunile aferente acestui obiectiv se consideră judicios a fi excluse din următoarele raționamente. Potrivit modificărilor operate la Legea nr.52/2014 a fost extins dreptul de adresare către Avocatul Poporului și a persoanelor juridice. În același timp, urmând raționamentul acțiunii poate fi formulată concluzia că în raport cu fiecare categorie de persoane și drepturi protejate urmează a fi instituită o instituție specializată. Menționăm că în opinia Biroului OSCE pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului (INDO-MDA/392/2020 [AIC] din 19.03.2021), au fost menționate următoarele: Se recunoaște că la nivelul Consiliului Europei, persoanele juridice sau corporațiile au fost considerate potențiali deținători de drepturi, în măsura în care drepturile și libertățile fundamentale acoperite de Convenția Europeană a Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (CEDO) pot să se aplice persoanelor juridice. În această privință, nimic nu împiedică în prezent antreprenorii ca persoane fizice să depună o plângere la Oficiul Avocatului Poporului ca toate celelalte persoane, cu privire la potențiale încălcări ale drepturilor lor de bază în contextul activității lor comerciale, pentru a-și proteja, de exemplu, drepturile lor de acces la instanță pentru a solicita căi de atac legale etc. Mai mult, acest lucru nu înseamnă că persoanele juridice beneficiază exact de același nivel de protecție și dețin aceleași drepturi ca și persoane fizice, deoarece unele drepturi și libertăți fundamentale sunt inerente numai ființelor umane. În mod</p>	<p>Se acceptă Acțiunile au fost revizuite și excluse din Planul de acțiuni.</p>
--	---	--

	<p>similar, așa-numitele „drepturi ale antreprenorilor” nu pot fi pur simplu echivalate cu „drepturile omului” și sunt astfel de altă natură. Totodată, pare destul de problematic să se ridice așa-numitele „drepturi ale antreprenorilor” la un set unic de drepturi care funcționează la același nivel cu drepturile omului, în absența standardelor internaționale care ar sprijini un astfel de pas. Înființarea unui Avocat al Poporului pentru drepturile antreprenorilor poate transmite, de asemenea, unei ierarhii implicite, plasând drepturile antreprenorilor mai presus de cele ale altor grupuri, care nu au un astfel de titular de mandat dedicat. În plus, trimiterea la așa-numitele „interese legitime” ale antreprenorilor (nedefinite) care trebuie apărate de Avocatul Poporului pentru drepturile antreprenorilor este foarte neclară. Acest lucru poate micșora mandatul general al drepturilor omului al Avocatului Poporului și poate dilua greutatea și valoarea acordată drepturilor omului, precum și poate crea incertitudine cu privire la mandatul instituției naționale a drepturilor omului și poate provoca confuzie în rândul publicului. Mai mult, având în vedere rolul așteptat al acestei instituții în tratarea plângerilor legate de încălcarea drepturilor omului de către entitățile comerciale, acest mandat de a proteja și interesele comerciale ale persoanelor juridice poate crea conflicte de interese în cadrul instituției și poate face mai dificilă protejarea drepturilor persoanelor fizice față de entitățile comerciale.</p>	
--	--	--

	164.	<p>Cu referire la acțiunea 3.3.1 <i>Instituirea unui cadru normativ unitar de reglementare a regimului de restricții și limitării în legătură cu încetarea mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu și migrarea agenților publici în sectorul privat (pantufraj), a unor proceduri de control și sancționarea aferente încălcării interdicțiilor</i> menționăm că la această etapă există anumite reglementări în Legea integrității nr. 82/2017, precum și instituită răspunderea în Codul contravențional (art. 313/6). Pentru a demara anumite intervenții în cadrul legislativ se consideră judicios la o primă etapă de a efectua o analiză pentru a constata deficiențele și necesitatea unor ulterioare intervenții în cadrul legislativ.</p> <p>Totodată, urmează a fi indicată Cancelaria de Stat în calitate de instituție care este mandatată cu competența de a asigura promovarea și realizarea politicii statului în domeniul serviciului public, în special al managementului resurselor umane (HG nr. 657/2009), precum și Autoritatea Națională de Integritate având în vedere că este agent constatator pentru contravenția de la art.313/6 .</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Problematicile fenomenului de „migrare” a angajaților din sectorul public în privat, este abordată în numeroase studii, ultimul a fost efectuat în august 2023 de către expertul Consiliului Europei, Valts Kalniņš „Revizuirea cadrului legislativ existent al Republicii Moldova privind normele de etică și integritate aplicabile funcționarilor publici și aplicabilitatea acestuia în cazul persoanelor cu funcții de demnitate publică”.</p> <p>Prin urmare, se impune o analiză a acestora și operarea modificărilor la cadrul normativ, întru asigurarea unor reglementări unitare cu referire la regimul juridic al restricțiilor și limitărilor în legătură cu încetarea mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu.</p>
Agenția Achiziții Publice (demersul nr. 27/74- 736 din 26 septembrie 2023)	165.	Lipsa de propuneri și obiecții	Se ia act.
Ministerul Apărării al Republicii Moldova (demersul nr. 11/1356 din 25.09.2023)	166.	Lipsa de propuneri suplimentare la acest subiect	Se ia act.

Ministerul Educației și Cercetării (demersul nr. 08/5-09 din 29.09.2023)	167.	Lipsa obiecțiilor și propunerilor	Se ia act.
Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene (demersul nr. 02-07/2248 din 03.10.2023)	168.	Lipsa de obiecții și propuneri	Se ia act.
Agenția Proprietății Publice (demersul nr. 13-02-6404 din 03. 10. 2023)	169.	Lipsă propunerilor suplimentare. Analiza planului denotă, că în punctele sale el vizează direct și indirect acțiunile necesare pentru a fi realizate de către Agenție atât în prezent cât și pe viitor. Acțiunile 1.1.7, 1.1.13, 1.1.15, 1.1.17, 1.1.18, 1.1.22, 1.2.10, 1.2.12, 1.3.1, 1.3.3, 1.4.3, 3.1.1-3.1.6 sunt acele care se referă nemijlocit Agenției sau în care ea este vizată ca entitate publică la nivel central. <i>Considerăm, că planul redă exhaustiv obiectivele trasate.</i>	Se ia act.
Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare (demersul nr. 21-02/3131 din 10.10. 2023)	170.	Lipsă propunerilor suplimentare.	Se ia act.